ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា

ការគ្រប់គ្រង ដំណាំចំណីសត្វនៅតំបន់វាលទំនាប

រៀបចំដោយ **នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម**

សហការជាមួយ **នាយកដ្ឋាន ផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាល**

ឧបត្ថម្ភដោយ **គំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី**

រៀបរៀងដោយៈ លោក លន់ សុផល
ទូរស័ព្ទៈ ០១២ ៩៥៨៨៣៥
អ៊ីម៉ែលៈ l.sophal@yahoo.com

កែសំរួលដោយៈ ជៀង សារិទ្ធ
ពិនិត្យ និងកែសំរួលដោយៈ លោកបណ្ឌិតរង ស៊ន សាន
នាយកដ្ឋាន ផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាល

កាលបរិច្ឆេទៈ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងៈ គ្រប់បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា (បអប) ទាំងអស់រួមទាំងឯកសារនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយសំរេចផ្តល់អោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ រាល់សំណើសុំផលិតបន្ថែម ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតសិទ្ធិជាមុន ពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ។

បុព្វកថា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ក្រោមកិច្ចសហការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលីសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AusAID)តាមរយៈគំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី ជំហានទី២ (២០០១-២០០៦) ដែលមានគោលដៅពង្រឹងស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅកម្ពុជា បានខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹងដើម្បីធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មការរៀបចំកសាងផែនការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មស្របតាមគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការវិភាគ ប្រព័ន្ធកេ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ និងបានចងក្រងជាបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះឡើង។

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ បានចងក្រងដោយអ្នកជំនាញឯកទេស (Subject Matter Specialist) នឹងត្រូវបានឆ្លង ការពិនិត្យពិគ្រោះយោបល់ និងឯកភាពយល់ព្រមពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និងអ្នកពាក់ពន្ធ័ផ្សេងៗទៀត។ ឯកសារដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ គឺជាឯកសារគោលដែលពិពណ៌នាអំពី ព័ត៌មាន បច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី និងផែនការថវិកាចំណាយសម្រាប់ជួយដល់មន្ត្រី កសិកម្មស្រុកនិងភ្នាក់ងារ ប្រតិបត្តិនៅមូលដ្ឋាននានាយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុង បំណងផ្ទេរចំណេះដឹង ព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មតាមគ្រប់រូបភាពឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាកសិករ និងផលិតករដែលរស់នៅក្នុងតំបន់មានសក្តានុពលភាព ស្របតាមលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងតម្រូវការចាំបាច់ជាក់លាក់នៅមូលដ្ឋាន ។

ដូច្នេះបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ មានសារៈប្រយោជន៍ជារួមសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត-ក្រុង យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខ ដែលប្រជាកសិករយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងការធ្វើផលិតកម្មកសិកម្ម ពិពិធកម្ម កសិកម្មដើម្បី ធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ជាពិសេសរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គាំទ្រនូវឯកសារបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ ដែលជាឯកសារគោលសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ខេត្ត-ក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនានានៅមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់យក ទៅអនុវត្តក្នុងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រជាកសិករនៅជនបទឱ្យទូលំទូលាយ និងទទួលបានផ្លែផ្កាល្អប្រសើរប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម។

រដ្ឋមន្ត្រី

អារម្ភកថា

ពាក្យពេញនៃ **បអប** គឺ “បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា” ។ បអបពន្យល់ពីរបៀបអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ។ បអប ផ្ទុកនូវព័ត៌មានបទដ្ឋាន និងសំភារៈសម្រាប់អោយមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យានេះទៅកសិករ។ គោលគំនិតនៃបអប គឺដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ឃុំ ស្រុក និងខេត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ បអប ត្រូវបានគេសរសេរសម្រាប់អោយមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយ អង្គការ ក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងផ្នែកផ្សេងៗទៀត ដែលបំរើការនៅក្នុង វិស័យអភិវឌ្ឍន៏កសិកម្ម នៅតាមមូលដ្ឋានប្រើប្រាស់។ បអប មានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- អាចបត់បែនបាន-បអប អាចយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សាមញ្ញ-បអប អាចប្រើប្រាស់បានដោយគ្រប់ផ្នែកដែលបំរើការនៅតាមមូលដ្ឋាន
- ងាយយល់-ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ

បអប ត្រូវបានកំណត់អាទិភាពដោយផ្អែកទៅតាមបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មសំខាន់ៗរបស់កសិករតាមរយៈប្រភពជាច្រើន ដូចជា ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (FSMIS) ដែលផ្ទុកនូវព័ត៌មានសំខាន់ៗរបស់កសិករ។ បញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករត្រូវបានគេវិភាគតាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធក្សេត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ (AEA) នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ បអប មាននៅតាមស្ថាប័ននានា ដូចខាងក្រោមៈ

- វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជាតិ
- ក្រុមកសិករ
- អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- ទីភ្នាក់ងារស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ
- កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ
- ម្ចាស់ជំនួយ
- ផ្នែកឯកជន

បអប ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។ បអប ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកឯកទេសដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ដូច្នេះ បអប ផ្ទុកនូវបទពិសោធន៍ ល្អៗសម្រាប់អនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា។ បអប ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការត្រួត ពិនិត្យរបស់ក្រុមការងារ បអប បន្ទាប់មកអនុម័តនិងអនុញ្ញាតដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅតាមមូលដ្ឋាន។

មាតិកា

១. ការអធិប្បាយទូទៅ ១

២. គោលបំណងចងក្រង TIP : ២

៣. ការណែនាំលើការអនុវត្ត TIP : ៣

៣.១- ការជ្រើសរើសតំបន់គោលដៅសម្រាប់ដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ៣

៣.២- វិនិច្ឆ័យទូទៅដោយមានការចូលរួម ៣

៣.៣-វិនិច្ឆ័យជាក់លាក់ដោយមានការចូលរួម ៤

៣.៤-សកម្មភាពពេលអនុវត្តន៍ដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ ៤

៤. ដំណាំចំណីសត្វដាំតាមប្លង់ដីភូមិ ៥

៤.១- គោលការណ៍គ្រឹះនៃការដាំដំណាំចំណីសត្វតាមប្លង់ដីភូមិ ៥

៤.២- ដំណាំចំណីសត្វដាំសម្រាប់ការកាត់ផ្គល់អោយសត្វ ៦

៤.៣- ការបែងចែកលំដាប់នៃប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វ ៧

៤.៤- លក្ខណៈទូទៅរបស់ប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗមួយចំនួន ៨

៥.ការដាំដំណាំចំណីសត្វ ១៩

៥.១-ការជ្រើសរើសទីតាំងដើម្បីដាំ ១៩

៥.២-ការរៀបចំពូជដំណាំចំណីសត្វដើម្បីដាំ ២៣

៥.៣-ប្រតិទិនដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ២៥

៥.៤-បច្ចេកទេសក្នុងការដាំដំណាំចំណីសត្វ ៣០

៥.៥- សំភារៈប្រើប្រាស់ក្នុងការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ៣៧

៥.៦- ការថែទាំដំណាំចំណីសត្វក្រោយពេលដាំ ៣៨

៦. ការគ្រប់គ្រងចំការដំណាំចំណីសត្វតាមគ្រួសារ ៣៨

៦.១- ការផ្ដល់ត្រឡប់មកវិញនូវជីជាតិដី នៅចំកាដំណាំចំណីសត្វ ៣៩

៦.២- ការគ្រប់គ្រងសំអាតស្មៅចង្រៃ ៤០

៦.៣- ការស្រោចស្រពដំណាំចំណីសត្វ ៤០

៦.៤- កំពស់កាត់ និង ចន្លោះពេលនៃការកាត់ដំណាំចំណីសត្វ ៤១

៧. លទ្ធផលទទួលបានពីការដាំដំណាំចំណីសត្វ ៤២

៨. ប្រភពគាំទ្រសកម្មភាព អនុវត្តដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ៤៣

៩. ថវិកាសម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ

១. ការអធិប្បាយទូទៅ

តំបន់វាលទំនាបនៃប្រទេសកម្ពុជា ជាទីតាំងមួយយ៉ាងសំខាន់ ប្រកបដោយដីមានជីជាតិដែលត្រូវបានចាក់បំពេញដោយដីល្បប់តាមរយៈទន្លេមេគង្គ និង បឹងទន្លេសាបនូវរដូវវស្សាជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

តំបន់នេះមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនរស់នៅច្រើនជាងតំបន់ខ្ពង់រាប ហើយភាគច្រើនជាកសិកររស់នៅពឹងផ្អែកសំខាន់ទៅលើភោគផលដែលបានមកពីផលិតកម្មកសិកម្ម។

ការងារចិញ្ចឹមសត្វៈ ជាផ្នែកមួយដែលសំខាន់ស្ថិតក្នុងចំណោមការងារចាំបាច់ របស់ប្រពន្ធ័កសិកម្មសមស្របនៅតំបន់វាលទំនាប។ ជាទូទៅ កសិករចិញ្ចឹមសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារ ដែលក្នុងមួយគ្រួសារៗ មានចិញ្ចឹម ជ្រូក មាន់ ទា និងជាពិសេស គោ ក្របី ដែលសំខាន់ប្រើជាកំលាំងអូសទាញ ភ្ជួររាស់ដី និង ដឹកជញ្ជូនកសិផលជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ បើទោះជាពេលបច្ចុប្បន្នមានកសិករខ្លះមានលទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្តកសិកម្មក្តី ក៏ពួកគាត់នៅតែត្រូវការ កំលាំងគោក្របី ដោយមិនអាចខ្វះបាន ។ លើសពីនេះទៀត សត្វក៏ជាប្រភពចំណូលគ្រួសារ និងការបំពេញអោយសេចក្តីត្រូវការម្ហូបអាហារជាចាំបាច់ផងដែរ។

បច្ចុប្បន្ន ការងារចិញ្ចឹមសត្វរបស់កសិករនៅតំបន់វាលទំនាប កំពុងជួបប្រទះនូវផលលំបាកយ៉ាងខ្លាំង ពីកង្វះខាតចំណីជាពិសេសចំណីសម្រាប់គោ-ក្របី ។ នៅរដូវវស្សា ដីទំនាបប្រហែល៧៥% ត្រូវលិចទឹកអស់ និងក្លាយជាវាលស្រែបំពេញទៅដោយដំណាំស្រូវ ដីទួលប្រហែល៥% ជាផ្ទៃដីភូមិ និងផ្ទៃដី ១៥-១៨% ជាចំការដំណាំរួមផ្សំ ឬ ដំណាំហូបផ្លែដូចនេះនៅសល់ផ្ទៃដីតិចតួចណាស់សម្រាប់ជាវាលចំណីសត្វធម្មជាតិ។

ដោយមានការខ្វះខាតបែបនេះនៅអំឡុងពេល ៤-៥ខែ ក្នុងរដូវវស្សា តំបន់ខ្លះ កសិករត្រូវចំណាយពេលដឹក គោ-ក្របីអោយដើរស៊ីស្មៅតាមភ្លឺស្រែ ឬ ចេញទៅរកស្មៅធម្មជាតិ នៅតំបន់ឆ្ងាយៗពីភូមិដោយប្រើរយៈពេលមិនតិចជាង ៤-៥ម៉ោង/ថ្ងៃ សម្រាប់បំពេញអោយសេចក្តីត្រូវការចំណីគោ-ក្របី ២-៣ក្បាលតែប៉ុណ្ណោះ។

ផលលំបាកនេះបានជះឥទ្ធិពលធ្ងន់ធ្ងរដល់ពេលវេលាបង្កបង្កើនផល ពេលវេលាចេញទៅរកកំរៃក្រៅពីកសិកម្ម និងជាពិសេសប៉ះពាល់ភាគច្រើនដល់ការងាររៀនសូត្ររបស់កុមារ ធ្វើអោយពួកគេបោះបង់ការរៀនសូត្រ ឬបង្ខំចិត្ត លក់គោ-ក្របី ឈប់ចិញ្ចឹម។

រដូវប្រាំង ភាពរាំងស្ងួតមានរយៈពេល៦ខែ ចំណីសត្វនៅតាមវាលធម្មជាតិត្រូវក្រៀមស្វិត ស្ទើរគ្រប់ទីកន្លែង គោ-ក្របី ទទួលបានភាគច្រើនគឺ ចំបើង ឬគល់ជញ្ជ្រាំង ដែលពុំមានជីវជាតិគ្រប់គ្រាន់ នាំអោយសត្វកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ ស្គមបាក់កំលាំង ធ្វើអោយពន្យាពេលបន្តពូជ ងាយរងគ្រោះដោយជំងឺ អាចបង្កអោយស្លាប់ក៏មាន។

ដើម្បីជួយអោយស្ថានភាពនៃការចិញ្ចឹមសត្វនៅតំបន់វាលទំនាបមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ និងកាត់បន្ថយបាននូវផលលំបាកមធ្យោបាយដែលល្អគឺ ការផ្សព្វផ្សាយនូវបច្ចេកទេសកែច្នៃចំណីសត្វ និងការដាំនូវប្រភេទដំណាំចំណីសត្វដែលផ្តល់នូវបរិមាណផល និងគុណភាពខ្ពស់ សម្រាប់ផ្តល់ជាចំណី បំប៉ន ឬជាចំណីបន្ថែមសម្រាប់សត្វ។

ក្រៅពីការចិញ្ចឹមសត្វ ស្រូវជាដំណាំស្បៀងសំខាន់ជាងគេ ដែលត្រូវបានផលិតឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំជាទូទៅកសិករនៅ តំបន់វាលទំនាបនាពេលបច្ចុប្បន្ន កំពុងអនុវត្តដាំនូវស្រូវបី ប្រភេទ គឺៈ

-ស្រូវធ្ងន់

-ស្រូវកណ្តាល

-ស្រូវស្រាល

ការដាំដំណាំស្រូវក៏បានរួមចំណែកក្នុងការដោះស្រាយផលលំបាកលើការងារខ្វះខាតចំណីសត្វព្រោះស្រូវក្រៅពីការបំពេញអោយតំរូវការស្បៀងសម្រាប់មនុស្ស អនុផល និងកាកសំណល់វា ត្រូវបានកសិករប្រើប្រាស់ជាចំណី សត្វ ដូចជាកន្ទក់ជាពិសេសចំបើងសម្រាប់ជាចំណីគោនៅរដូវខ្វះស្មៅ។

២. គោលបំណងចងក្រង TIP :

ការចងក្រងជា TIP មានគោលបំណងសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចជា:

-ជាមធ្យោបាយក្នុងការចាប់ផ្តើមនៃការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យាដំណាំចំណីសត្វសមស្រមពីអ្នកបច្ចេក ទេសផ្សព្វផ្សាយទៅកសិករ និង អាចជួយអោយមានសកម្មភាពបន្តពី កសិករ ទៅកសិករ ដទៃទៀត។

-ផ្តល់នូវភាពសមស្របក្នុងការកែលំអប្រពន្ធ័ចំណីសត្វ ជាពិសេសចំណីគោក្របីចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈគ្រួសាររបស់កសិកររស់នៅក្នុងតំបន់វាលទំនាប ដែលស្ថានភាពផ្ទៃដីវាលចំណីសត្វធម្មជាតិមានលក្ខណៈតូចចង្អៀតពិបាកក្នុងការពង្រីកផលិតកម្មសត្វ។

-ផ្តល់ជាឯកសារបច្ចេកទេស និងបទពិសោធន៍ខ្លះៗ សម្រាប់ជាការរួមចំណែកជាមួយអ្នកផ្សព្វផ្សាយអ្នកបច្ចេកទេសចំណីសត្វដើម្បីរួមគ្នាដោះស្រាយការលំបាករបស់កសិករ ដែលកំពុងជួបប្រទះយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើបញ្ហាកង្វះចំណីសម្រាប់សត្វ។

-ចូលរួមចំណែកក្នុងការជួយអោយកសិករមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ សមស្របរបស់គាត់អោយមានប្រសិទ្ធិភាព និងឈានទៅដល់ការពង្រីកផលិតកម្មសត្វ។

ដោយពិនិត្យឃើញនូវស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃការលំបាកក្នុងដំណើរការចិញ្ចឹមសត្វ ដែលបង្កឡើងដោយ កង្វះចំណីអាហារ ជាពិសេសសម្រាប់គោ ក្របី និងផលលំបាកដែលជះឥទ្ធិពលដល់ កសិករជាអ្នក ចិញ្ចឹមសត្វកំពុងជួប ប្រទះ។ ដោយឡែកកសិករនៅតាមតំបន់វាលទំនាប ដែលភាគច្រើនទទួលរងនូវការលំបាកនេះ ច្រើនជាងគេ ដូចជាចំណាយពេលច្រើនក្នុងការទៅរកចំណីសត្វ បាត់បង់ឱកាសក្នុងការចូលរួមក្នុងការងារសង្គម បាត់បង់ឱកាសក្នុង ការស្វែងរកចំណូលគួបផ្សំពីមុខរបរផ្សេង និងជាពិសេសកុមារមានការប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់ពេលវេលាសិក្សាដូចជាទៅសាលាមិនទាន់ម៉ោងសំរេចចិត្តឈប់រៀនដើម្បីបំពេញតំរូវការចិញ្ចឹមគោ ក្របី។

តាមហេតុការណ៍ដែលកើតមានក្នុងសភាពជាក់ស្តែងនៅតំបន់ជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជាយើង ជាពិសេសនៅតាមតំបន់វាលទំនាបនោះ TIP នឹងមានសរសេរនូវចំណុចជាច្រើនដែលអាចជួយអោយអ្នកអានមានលទ្ធភាពដកស្រង់យកទៅអនុវត្តន៍ ហើយទទួលបានជោគជ័យក្នុងការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វទាញយកផលផ្តល់អោយសត្វ ឬបំប៉នសត្វអោយទទួលបានលទ្ធផលល្អ។

៣. ការណែនាំលើការអនុវត្ត បអប TIP :

ជាទូទៅការងារផ្សព្វផ្សាយអោយកសិករទទួលយកនូវបច្ចេកទេសដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ វាពិតជាមានការលំបាក ទោះបីនៅតំបន់ដែលកំពុងជួបប្រទះនូវកង្វះខាតចំណីអាហារ សម្រាប់សត្វរបស់គាត់ក៏ដោយ។

ហេតុការណ៍នេះ កើតឡើងនៅគ្រប់តំបន់ដែលយើងមានការចាប់ផ្ដើមដំបូង ព្រោះវាមានការពាក់ពន្ធ័ទៅនិង ទំលាប់ក្នុងការចិញ្ចឹមសត្វ កំរិតនៃកាយល់ដឹង និងភាពជឿជាក់ទៅលើបច្ចេកវិទ្យារបស់កសិករដែលជាម្ចាស់សត្វ។

ដើម្បីជំនះបាននូវការលំបាកទាំងអស់ខាងលើ និងឈានទៅដល់ភាពជោគជ័យយើងគួរតែអនុវត្តជាជំហាន១ តាមគោលការណែនាំ ឬវិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយដូចខាងក្រោមៈ

៣.១- ការជ្រើសរើសតំបន់គោលដៅសម្រាប់ដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ដើម្បីធ្វើអោយការងារនេះទទួលបានជោគជ័យ និងដំណើរការទៅប្រកបដោយនិរន្តរភាព យើងចាំបាច់ត្រូវៈ

- សិក្សាជាដំបូងនូវទិន្នន័យមានស្រាប់ដែលមានការពាក់ពន្ធ័ និងការចិញ្ចឹមសត្វ នៅតាមមូលដ្ឋាន
- កំណត់បណ្ដោះអាសន្ននូវតំបន់ដែលគួរកំណត់យកធ្វើជាតំបន់គោលដៅដាំដំណាំចំណីសត្វ
- រៀបចំគំរូឯកសារស្រង់ព័ត៌មានដោយចុះទៅពិនិត្យ និងប្រមូលព័ត៌មានផ្ទាល់នៅកន្លែងដែលយើងបាន កំណត់ធ្វើយ៉ាងនេះដើម្បីច្បាស់ថាកន្លែងដែលកំណត់យកវាមានលក្ខណៈសមស្របក្នុងពេលអនុវត្តគំរោង។
- កំណត់បណ្ដោះអាសន្ននៅភូមិគោលដៅដែលពិនិត្យឃើញថាមានលក្ខណៈសម្បត្តិសមស្រប
- កំណត់ពេលវេលាដើម្បីធ្វើការប្រជុំភូមិដែលបានកំណត់បណ្ដោះអាសន្នដើម្បីបញ្ជាក់ពី គោលបំណង របស់ កម្មវិធី និងស្រង់ឈ្មោះកសិករដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ជាមួយកម្មវិធី កំណត់ពេលវេលា ដំណើរការ ជួបជាមួយកសិករដែលចាប់អារម្មណ៍ចូលរួម ក្នុងកម្មវិធីវិនិច្ឆ័យទូទៅដោយមានការចូលរួម។

៣.២- វិនិច្ឆ័យទូទៅដោយមានការចូលរួម

ការងារនេះគេចាប់ផ្ដើម អនុវត្តក្រោយពេលមានការប្រជុំភូមិ ២-៣ថ្ងៃ ដើម្បីទុកពេលអោយកសិករគិត ពិចារណា ពិភាក្សាមុនពេលសំរេចចិត្ត បន្ទាប់ពីការប្រជុំភូមិរួច។ ការវិនិច្ឆ័យទូទៅដោយមានការចូលរួមគេអនុវត្ត មានជំហាន មួយចំនួនដូចជាៈ

- សិក្សា ប្រមូលព័ត៌មានពាក់ពន្ធ័ នឹងប្រពន្ធ័កសិកម្មនៅតំបន់គោលដៅ
- សិក្សា និងវិភាគព័ត៌មានពាក់ពន្ធ័ និងការចិញ្ចឹមសត្វនៅតំបន់គោលដៅ
- កំណត់រកបញ្ហាសំខាន់ៗពាក់ពន្ធ័នឹងការចិញ្ចឹមសត្វ ហើយសាកល្បងដោះស្រាយដោយមតិអ្នកចូលរួម
- ចុងបញ្ចប់បង្ហាញគោលបំណងជាក់លាក់ និងកម្មវត្ថុដែលគំរោងនឹងត្រូវអនុវត្តជាមួយកសិករនៅពេល ខាងមុខ ហើយជាបន្តណាត់កសិករដែល មានការចាប់អារម្មណ៍ ដើម្បីចូលរួមក្នុងកម្មវិធីវិនិច្ឆ័យជាក់ លាក់ ដោយមានការចូលរួម។

៣.៣-វិនិច្ឆ័យជាក់លាក់ដោយមានការចូលរួម

ការងារនេះធ្វើឡើងក្រោយពេល១ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដំណើរការវិនិច្ឆ័យទូទៅដោយមានការចូលរួម

ដំណើរការសកម្ម ភាពគឺៈ

-បង្ហាញអំពីលក្ខខណ្ឌសំខាន់ៗរបស់កម្មវិធី សម្រាប់ដំណើរគំរោង ដល់កសិករដើម្បីអោយគាត់ងាយក្នុងការ សំរេចចិត្តចូលរួម ឬ មិនចូលរួម។

-ស្រង់ឈ្មោះកសិករដែលសំរេចចិត្តចូលរួមហើយមានលក្ខខណ្ឌវិទ្ធិឆ្ល័យសមស្របដូចជាមានដីមានសត្វស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមដោយមិនមានការបង្ខិតបង្ខំ ។

-ពិនិត្យស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៅទីតាំងគ្រោងដាំដុះដំណាំចំណីសត្វរបស់កសិករដែលបានស្ម័គ្រចិត្តចូលរួម ។

-ណែនាំកសិករអោយដំណើរការការងារបណ្តើ១ ដូចជាត្រៀមសំភារៈជាពិសេសសំភារៈសម្រាប់ធ្វើរបងការពាររៀបចំដីសម្រាប់ដាំដំណាំចំណីសត្វជាដើម ។

-កំណត់ពេលវេលា ចាប់ផ្តើមដំណើរការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វជាមួយកសិករអោយច្បាស់លាស់ ក្នុងករណីមានលក្ខខណ្ឌរំខានណាមួយនាំអោយមានការផ្លាស់ប្តូរពេលវេលា ត្រូវផ្តល់ដំណឹងអោយកសិករជាចាំបាច់ ។

៣.៤-សកម្មភាពពេលអនុវត្តន៍ដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ

សកម្មភាពនៅពេលអនុវត្តដំណើរការមានច្រើនដូចជាៈ

-បង្ហាត់កសិករអោយយល់ពីបច្ចេកទេសដាំដុះ និងគ្រប់គ្រងដំណាំចំណីសត្វ ដោយប្រើវិធីសិក្សាភ្ជាប់ និង ការអនុវត្តជាក់ស្តែង ។

-ដឹកនាំកសិករអោយមានដំណើរការទស្សនកិច្ចសិក្សា ពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយទៀត ដើម្បីអោយ គាត់មានឱកាសពិភាក្សាផ្លាស់ប្តូរគំនិត និងបទពិសោធន៍រវាងគ្នា និងគ្នា ។

-បង្កើតអោយមានកម្មវិធីទិវាស្រែកសិករនៅពេលរដូវប្រមូលផលលើកដំបូង ដោយមានកសិករដែលមិនទាន់បានអនុវត្ត និងកសិករកំពុងមានដំណើរការជាអ្នកចូលរួម ។

-ដឹកនាំកសិករចូលរួមទិវាស្រែ ចុះពិនិត្យស្រែ ដោយទុកឱកាសអោយកសិករដែលបានអនុវត្តហើយ ជាអ្នកបង្ហាញនូវបទពិសោធន៍ដែលខ្លួនបានធ្វើដល់កសិករថ្មីផ្សេងទៀត ហើយអ្នកសំរបសំរួលជាអ្នកជួយ បំពេញបន្ថែមចំណុចខ្វះខាត ។

-សាកសួរយោបល់នៅពេលចុងក្រោយទៅដល់ កសិករចូលរួមអំពីការសំរេចចិត្តរបស់ពួកគេទៅលើបច្ចេកវិទ្យានៅពេលខាងមុខ ។

-ស្រង់ឈ្មោះ ទីកន្លែងរបស់កសិករថ្មីប្រសិនបើគាត់មានសំណូមពរចង់ចូលរួមជាមួយកម្មវិធីដាំដុះដំណាំចំណីសត្វដើម្បីដំណើរការពង្រីកសកម្មភាពជាបន្តទៀតដោយមិនបាច់អនុវត្តការងារវិនិឆ្ល័យដោយមានការចូលរួមទៀតឡើយ ។

ការអនុវត្តបានតាមជំហានដូចបានរៀបរាប់ខាងលើនោះនិងជួយអោយការងារដាំដុះដំណាំចំណីសត្វប្រព្រឹត្តិទៅប្រកបដោយភាពជោគជ័យ និងមាននិរន្តរភាព រួមជាមួយការសាយភាយពីកសិករ ទៅកសិករ ផ្សេងទៀត ជាលំដាប់ រួមជាមួយការងារគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យបន្ថែម ។

៤. ដំណាំចំណីសត្វដាំតាមប្លង់ដីភូមិ

មានពូជដំណាំចំណីសត្វជាច្រើនប្រភេទដែលយើងអាចរៀបចំ ដាំវានៅតាមប្លង់ដី ភូមិជិត១ផ្ទះតាមលក្ខណៈ បច្ចេកទេសដោយវាមិនផ្តល់ផលប៉ះពាល់អ្វីទាំងអស់ដល់សុវត្ថិភាពរស់នៅរបស់យើង ។

ក្រៅពីផ្តល់ផលជាចំណីសត្វដំណាំចំណីសត្វប្រភេទខ្លះបានផ្តល់ប្រយោជន៍អោយយើងទៀតផង ដូចជាប្រភេទ លេហ្គឹម ដើមឈើមួយចំនួន គេដាំនៅតាមព្រំដីភូមិ ព្រោះវាអាចផ្តល់ជារបងរស់ដែលមានលក្ខណៈរឹងមាំ និងផ្តល់ ជាអុសសម្រាប់ប្រើជាថាមពលដុតចំអិនអាហារប្រចាំថ្ងៃបានដោយមិនចំណាយប្រាក់ និងពេលវេលាស្វែងរកវា។

ប្រភេទដំណាំចំណីសត្វខ្លះទៀតក្រៅពីផ្តល់នូវតំរូវការចំណីដែលមានគុណភាពដល់សត្វ វាអាចជួយកែប្រែ គុណភាពដីភូមិអោយមានលក្ខណៈល្អប្រសើរថែមទៀត ឬប្រភេទខ្លះទៀតវាជួយក្នុងការទប់ស្កាត់ ការហូរច្រោះ ដីទៀតផង ប្រសិនបើយើងដាំដុះ និងប្រើប្រាស់វាបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ។

៤.១- គោលការណ៍គ្រឹះនៃការដាំដំណាំចំណីសត្វតាមប្លង់ដីភូមិ

ដីភូមិជាទីទួលដែលមានសុវត្ថិភាព ធានាដល់ការរស់នៅរបស់មនុស្ស និងសត្វដូចជាមិនលិចទឹកមិនមាន ការយាយីពីសត្វបំផ្លាញផ្សេងៗ និងជាពិសេសជាកន្លែងភាគច្រើនមានប្រភពទឹកអាចស្រោចស្រពដំណាំបានជាងនេះទៅទៀត ដីមានជីជាតិល្អហើយម្ចាស់មានលទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងបានជិតដល់ ។ លក្ខណៈទាំងអស់នេះវាអំណោយផលណាស់ សម្រាប់ការងារដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ។

សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាយើង ដំណាំចំណីសត្វដាំតាមគ្រួសារ នៅដីភូមិមានគោលការណ៍សំខាន់ ២ចំណុចៈ

គោលការណ៍ផ្សព្វផ្សាយ ***និង ផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ដល់កសិករ***

-ផ្សព្វផ្សាយអំពីដំណាំចំណីសត្វនៅដំណាក់កាលដំបូង ដើម្បីអោយកសិករបានស្គាល់ពីប្រភេទ ដំណាំចំណីសត្វ និង យល់ដឹងពីសារៈសំខាន់របស់វា។

-ងាយក្នុងការបង្ហាញអោយកសិករដទៃមានទំនាក់ទំនង ទទួលយក និងមានការកែលំអរចំណីសត្វ

-អោយកសិករចេះរៀបចំដាំ និង ចេះប្រើប្រាស់ដំណាំចំណីសត្វបានសមស្របតាមលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ

-កសិករមានលក្ខណៈងាយស្រួល និងមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការសង្កេតតាមដានលើការវិវឌ្ឍន៍ របស់ប្រភេទ ដំណាំចំណីសត្វនិមួយៗ។

-អោយកសិករមានចិត្តក្នុងការពង្រីកដំណាំចំណីសត្វដោយខ្លួនឯង តាមរយៈការយល់ដឹងរបស់គាត់ ។

គោលការណ៍សមស្របក្នុងការផ្តល់អោយសត្វ ***ស៊ី និង សំរួលការលំបាកដល់កសិករ***

-អោយកសិករមាន ចំណីសត្វនៅជិតផ្ទះសំរួល និងកាត់បន្ថយការខាតបង់ពេលវេលាច្រើនក្នុង ការស្វែងរកចំណីសម្រាប់សត្វ។

- កាត់បន្ថយដល់ការលំបាករបស់កុមារ ក្នុងការដឹកសត្វអោយស៊ី ទៅឃ្វាលសត្វ ឬស្វែងរកចំណីសត្វ

-សម្រាប់កាត់ និង ផ្តល់ជាចំណីបំប៉ន ចំណីបន្ថែម និង ចំណីសម្រាប់អោយសត្វស៊ីនៅរដូវប្រាំងរាស់ខ្លាំង។

៤.២- ដំណាំចំណីសត្វ ដាំសម្រាប់ការកាត់ ផ្តល់អោយសត្វ

គេអាចប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដាំដុះដំណាំចំណីសត្វសម្រាប់ច្រូតកាត់ និងដឹកជញ្ជូនផ្តល់អោយសត្វដល់កន្លែងចិញ្ចឹមទោះ ក្នុងទំរង់ចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម ឬលក្ខណៈគ្រួសារក្តី។ នៅកម្ពុជាយើងការរៀបចំបង្កើតអោយមានការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វតាមប្រព័ន្ធកាត់ផ្តល់អោយសត្វស៊ីជាលក្ខណៈគ្រួសារ សម្រាប់តំបន់វាលទំនាបវាមាន លក្ខណៈសមស្របណាស់ ព្រោះតំបន់ទំនាបមិនសូវមានផ្ទៃដីទួលធំទូលាយដូចនៅតំបន់ខ្ពង់រាបឡើយ។

សកម្មភាពនេះបានអនុវត្តរួចមកហើយនៅស្រុកពញាក្រែក ស្រុកត្បូងឃ្មុំ ស្រុកកំពង់សៀម និង ស្រុកព្រៃឈរ នៃខេត្តកំពង់ចាម ដែលត្រូវបានកសិករចូលរួមដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងផ្តល់នូវការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំង ។

សារៈប្រយោជន៍: ប្រព័ន្ធដំណាំចំណីសត្វតាមបែបកាត់ផ្តល់នេះមានលក្ខណៈពិសេស និងភាពចាំបាច់របស់ វាមួយចំនួនដូចជា:

-ជួយអោយកសិករជាម្ចាស់ចំការដំណាំចំណីសត្វមានការគ្រប់គ្រងល្អ និងចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងទៅលើ ចំការដំណាំចំណីសត្វរបស់គាត់ ។

-ជួយអោយកសិករមានចំណីសម្រាប់សត្វរបស់គាត់គ្រប់រដូវ ក្នុងនោះអាចប្រើប្រាស់ជាចំណីបន្ថែមចំណីបំប៉ន ឬសម្រាប់ផ្សំជាមួយអនុផលកសិកម្ម ជាចំណីបង្គ្រប់ អោយគោ-ក្របីនៅរដូវប្រាំង ។

-អាចអនុវត្តទៅបាននៅតំបន់វាលទំនាបដែលមានផ្ទៃដីទូលសម្រាប់ដាំដុះតូច ឬ ដាំបាននៅតាមដីប្លង់ផ្ទះ

-ជួយអោយដំណាំចំណីសត្វមានស្ថេរភាព និងដុះលូតលាស់ ល្អជាងការដាំ លែងអោយសត្វចូលស៊ីសេរី

-ដាំដំណាំចំណីសត្វក្នុង១សារ អាចប្រមូលផលបានច្រើនលើក និង ដុះលូតលាស់បានច្រើនឆ្នាំ ហើយសមស្របតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ។

ចំណុចសំខាន់ៗក្នុងការគ្រប់គ្រងដំណាំចំណីសត្វ ***តាមលក្ខណៈកាត់ផ្តល់អោយសត្វ***

ដើម្បីអោយដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វតាមរបៀបកាត់និងផ្តល់អោយសត្វទទួលបានជោគជ័យ អ្នកដាំគួរតែ យល់ដឹងនូវចំណុចសំខាន់មួយចំនួនដូចជា:

-តើយើងត្រូវកាត់ដំណាំចំណីសត្វប្រភេទនីមួយៗយ៉ាងដូចម្តេច ដើម្បីអោយវាលូតលាស់បានល្អ

-ចន្លោះពេលនៃការកាត់ ទៅតាមប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វនីមួយៗ តើប៉ុន្មានថ្ងៃកាត់ម្តង ?

-កាត់ដំណាំចំណីសត្វរបៀបណាដែលសមស្រប ដើម្បីទទួលបាននូវផលច្រើន និងគុណភាពខ្ពស់

- អាយុកាលនៃការកាត់តាមប្រភេទរបស់ដំណាំចំណីសត្វ

-កំពស់នៃការកាត់តាមប្រភេទរបស់ដំណាំចំណីសត្វ

-កំរិតបាត់បង់នៃជីជាតិដី រួមជាមួយកំរិតជីជាតិ ដែលត្រូវបំពេញអោយដីវិញប្រចាំឆ្នាំ

-បច្ចេកទេសនៃការរៀបចំប្លង់ដាំដំណាំចំណីសត្វ ទៅតាមលំដាប់ប្រភេទនៃពូជនីមួយៗ ។

ក្រៅពីចំណុចទាំងអស់ខាងលើ ក៏នៅមានការងារមួយចំនួនដូចជា ការគ្រប់គ្រងថែរក្សា ការពង្រីកផ្ទៃដីដាំដុះបន្ថែម តំរូវតាមបរិមាណសត្វ ។ ដែលការងារទាំងអស់នេះវានឹងជួយរួមចំណែកធ្វើអោយទទួលបានជោគជ័យ ។

៤.៣- ការបែងចែកលំដាប់នៃប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វ

ជាទូទៅដំណាំចំណីសត្វដែលមានស្រាប់នៅក្នុងស្រុក និង ដំណាំចំណីសត្វដែលបាននាំចូលពីបរទេសដាំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ត្រូវបានគេបែងចែកវាជាលំដាប់ថ្នាក់ដូចខាងក្រោម:

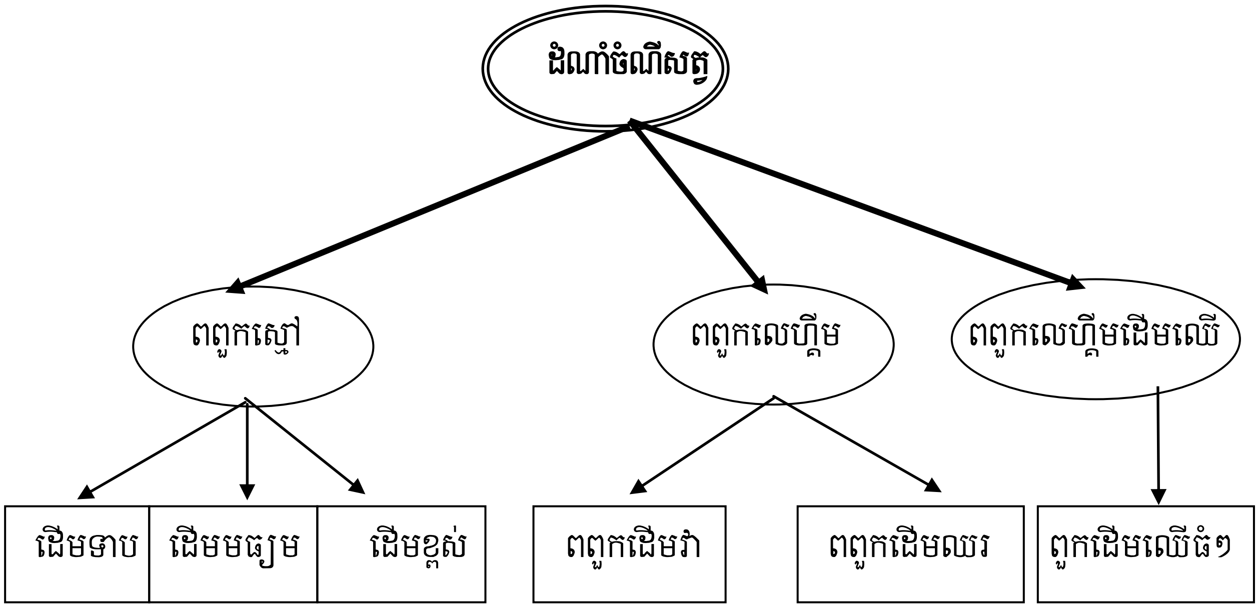

ឈ្មោះប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗដែលបានដំណើរការដាំនៅកម្ពុជា

ពពួកស្មៅ **(Grass)**	ពពួកលេហ្គឹមដើមឈើ **(Treelegume)**	ពពួកលេហ្គឹម **(Legume)**
មុលឡាតូ (Mulato)	កន្ធំថេត (Leucaena)	ស្តាយឡូ ១៨៤ (Stylo-184)
ម៉ារ៉ាន់ឌូ (Marandu)	គ្លីរីស៊ីដ្យា (Gliricidia)	ស្តាយឡូអាមាតា (Stylo Hamata)
ហ្គាមបា (Gamba)	ទ្រីចាន់ធារ៉ា (Trychantra)	ដិសមិនធុស (Desmenthus)
បាស៊ីលីស (Basilisk)	មន (Malbary)	ស្នោទូក (Aeschynomene amricana)
ប៉ាស្ពាលូម (Paspalum)	កាលៀនត្រា (Callindra)	កាលូប៉ូ (Calopo)
ស្មៅហ្គីនេ (Ginea grass)	អង្គាដី (Sesbania)	អារាក់ឈីពីនទាល់ (Arachis pintoi)
ស្មៅដំរី (Elephant grass)		
ឃីងក្រាស (King grass)		

បើយើងពិនិត្យជាទូទៅយើងឃើញថា មានប្រភេទដំណាំចំណីសត្វច្រើនជាង២០ប្រភេទ ដែលត្រូវបានគេនាំចូល ពីប្រទេសដទៃ ហើយមួយចំនួនមានដុះស្រាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងជាលក្ខណៈធម្មជាតិ។

ពូជមួយចំនួនត្រូវបានបាត់ទៅវិញដោយការមិនទទួលយកពីសំណាក់ កសិករដោយគាត់បានគិតទៅដល់បរិមាណ គុណភាព និង លក្ខណៈសមស្របក្នុងការដុះលូតលាស់ ឬបន្សាំទៅនិងអាកាសធាតុក្នុងស្រុក។ បច្ចុប្បន្នឃើញមានតែ ជាង ១០ពូជប៉ុណ្ណោះ ដែលកសិករកំពុងដំណើរការដាំ ដោយឃើញថាវាមានប្រយោជន៍ សម្រាប់សត្វរបស់គាត់។

៤.៤- លក្ខណៈទូទៅរបស់ប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វសំខាន់ៗមួយចំនួន

ក-ក្រុមស្មៅ (Grass)

មុលឡាតូ **(Mulato)**

មុលឡាតូ ឈ្មោះពេញគឺ Brachiaria hibrid CV Mulato ជាពូជបង្កាត់រវាង Ruziziensis x Brachiaria brizantha វាជាប្រភេទស្មៅកូនកាត់មិនអាចផលិតគ្រាប់បានទេសម្រាប់ការដាំនៅ ប្រទេសកម្ពុជាយើង ។

ស្មៅនេះដាំ សម្រាប់ផ្តល់ជាចំណីគោ-ក្របី ចៀម ពពែ វាស្ថិតនៅក្នុងក្រុមមានកំពស់ដើមមធ្យម លក្ខណៈពិសេសរបស់ Mulato គឺ:

-មុលឡាតូបាននាំគ្រាប់ចូលមកកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ ដោយ CIAT-LLSP

-ជាប្រភេទស្មៅដែលមានលក្ខណៈធន់ទ្រាំបំផុត នៅរដូវក្តៅ និងសមស្របនឹងការកាត់ផ្តល់អោយសត្វ

-គុណភាពរបស់វាល្អជាងពពួកស្មៅដទៃទៀត

-ស្មៅប្រភេទនេះអាចផលិតគ្រាប់បាននៅ ក្នុងតំបន់ដែលមានរយៈកំពស់ខ្ពស់ ដូចជា ប្រទេសឡាវ

-បច្ចុប្បន្នការពង្រីកការដាំដុះបានដោយសារការបំបែកដើមដាំនៅរដូវវស្សាមានទឹកស្រោចគ្រប់គ្រាន់

-ការដាំវាត្រូវការប្រភេទដីដែលមានជីជាតិសមល្មម ហើយវាត្រូវការជីបន្ថែម ដើម្បីលូតលាស់ល្អ

-ដើមខ្លី មានស្លឹកច្រើនហើយទន់ និង មានរោមច្រើន សត្វចូលចិត្តស៊ី

-វាជាប្រភេទស្មៅដែលមានលទ្ធភាពបែកគុម្ពធំ និងសំបូរខ្នែងអាចបំបែកដាំបាន ។

ពូជស្មៅ មុលឡាតូ (Mulato)

ម៉ារ៉ាន់ឌូ **(Marandu)**

ម៉ារ៉ាន់ឌូ (Bracchiaria brizantha) ជាប្រភេទស្មៅ សម្រាប់ផ្តល់ជាចំណីអោយគោ ក្របី ពពែរ៉ែយ មានប្រភពដើមនៅប្រទេសស៊ីមបាវេ (Zimbabwe) ហើយត្រូវបាននាំគ្រាប់ចូលមកប្រទេសកម្ពុជា នៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ ដោយ CIAT-LLSP និងត្រូវបានដាំនៅស្រុកព្រៃឈរ ត្បូងឃ្មុំ កំពង់សៀម ពញាក្រែក។

ម៉ារ៉ាឌូជាប្រភេទស្មៅដែលមានកំពស់ដើមមធ្យម ហើយមានលក្ខណៈពិសេសមួយចំនួនដូចជា:

-ជាប្រភេទស្មៅដែលអាចដុះលូតលាស់ល្អ នៅលើដីដែលមានជីជាតិ ជាក់ស្តែងក្នុងការដាំនៅលើប្រភេទដីក្រហម (ក្រុមដីឡាបានសៀក) វាដុះលូតលាស់ល្អបំផុត ហើយដាំនៅលើដីឥដ្ឋខ្មៅ ក្រុមដីកំពង់សៀម កំរិតដុះល្អបង្គួរ និងអោយផលមធ្យមពេលដាំនៅលើក្រុមដីក្បាលពោធិ និងដីប្រទះឡាង។

-ម៉ារ៉ាន់ឌូមានការធន់ទ្រាំទៅនិងរដូវប្រាំងប្រហាក់ប្រហែល និងមុលឡាតូ ដែរ

- ម៉ារ៉ាន់ឌូមានដើម ស្លឹក វែងជាង មុលឡាតូ ហើយនៅជុំវិញគែមស្លឹក មានស្នាមជរៗ

-គេអាចដាំវាដោយគ្រាប់ និង ដោយបំបែកដើម ដាំនូវរដូវវស្សាហើយវាមានការដុះលូតលាស់ល្អ

- ស្មៅប្រភេទនេះវាមានលក្ខណៈសមស្របទៅនិងការដាំកាត់ផ្តល់ជាចំណីសត្វ

តាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកឯកទេសផ្នែកដំណាំចំណីសត្វបង្ហាញថាស្លឹករបស់វានៅអាយុ២សប្តាហ៍ មានកំហាប់អាសូត (N) ២,៥% និង សារធាតុស្ងួតដែលរលាយបាន9 DM digestibility)៧៥% ហើយវា និងថយចុះជាងនេះនៅពេល វាមានអាយុលើសពីនេះ (R.M. Jones(Editors) ១៩៩២)។

ហ្គាមបា **(Gamba)**

ជាប្រភេទស្មៅ ដែលស្ថិតក្នុងក្រុម អាត្រូប៉ូហ្គុន ហ្គាយានូស (Andropogon gayanus) ពូជនេះគេបាននាំយកគ្រាប់មកដាំនៅខេត្តកំពង់ចាមក្នុងឆ្នាំ២០០៣ ដោយគំរោង LLSP-CIAT វាជាប្រភេទស្មៅសម្រាប់ផ្តល់អោយ គោ ក្របី ចៀម ពពែគ្រប់វ័យ ។ វាជាស្មៅដែលមានដើម និងស្លឹកតូចវែងមានរោមច្រើនហើយទន់ ជាទូទៅតាមការវាយ តម្លៃពីកសិករដែលបានដាំបញ្ជាក់ថា សត្វ គោ ក្របី ចូលចិត្តស្មៅនេះជាងគេ បើប្រៀបធៀប និងពេលដែលវា នៅខ្ចីដូចគ្នា។ លក្ខណៈពិសេសរបស់ ហ្គាមបា គឺៈ

-វាមានលទ្ធភាព ដុះលូតលាស់នៅលើដីគ្រប់ប្រភេទ រួមទាំងដី អាស៊ីត ដែលមិនសូវសំបូរជីជាតិ

-មានភាពធន់ទ្រាំនិងភាពរាំងស្ងួតរយៈពេលវែង ហើយនិងអាកាសធាតុក្តៅ

-ការដាំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើង វាមានសមត្ថភាពផលិតគ្រាប់ពូជបានល្អបង្គួរ ប៉ុន្តែគ្រាប់របស់ វាពេលទុំងាយ និងជ្រុះចេញពីទង មានការលំបាកក្នុងការប្រមូលទុក។

-គេអាចដាំវាដោយប្រើគ្រាប់ ឬ ដាំដោយរំលែកដើមនៅរដូវវស្សាក៏បាន ហើយវាសមស្របទៅ និងកាដាំសម្រាប់កាត់ផ្តល់អោយសត្វ។

-វាជាប្រភេទស្មៅដែលមានកំរិតដុះលូតលាស់ល្អបង្គួរ

-លក្ខណៈអន់របស់វាគឺ ឆាប់ឡើងដើម និងមានផ្កាច្រើន និងគុម្ពរបស់វាឆាប់ច្រោល ត្រូវការរំលែកដាំញឹកញាប់ជាងប្រភេទស្មៅដទៃទៀត។

ហ្គាមបា ជាមធ្យមក្នុងស្លឹករបស់វា មានកំរិតជាតិអាស៊ូត ២,៥% ហើយនិងកំរិតសារធាតុស្ងួតរលាយ (DM digestibility) ៦០%ពេលវានៅខ្ចី នៅក្នុងរដូវវស្សា ហើយកំរិតនេះនឹងថយចុះនៅពេលដើមវា ចាស់ជាពិសេស នៅរដូវប្រាំង (R.M. Jones(Editors) ១៩៩២) ។

ពូជស្មៅ ហ្គាមបា (Gamba)

បាស៊ីលីស (Basilisk)

ស្មៅបាស៊ីលីស ឬសិចញាល់ក្រាសជាប្រភេទស្មៅដែលមានដើមទាប វាសមស្របទៅ និងការដាំសម្រាប់លែងគោ-ក្របី អោយចូលស៊ី និង អាចដាំសម្រាប់ច្រូតកាត់ផ្តល់អោយសត្វស៊ីនៅតាមផ្ទះបានផងដែរ ។

ស្មៅបាស៊ីលីសបាននាំចូលមកដាំនៅកម្ពុជានៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៣ នៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ពិនិត្យជាទូទៅ វាជាប្រភេទស្មៅដែលមានលទ្ធភាពដុះលូតលាស់នៅលើដីស្ទើរតែគ្រប់ប្រភេទ រួមទាំងដីដែលមិនសំបូរជីជាតិផងដែរ លក្ខណៈពិសេសរបស់បាស៊ីលីសគឺៈ

-ជាប្រភេទស្មៅដែលមានអាយុកាលវែងបង្គួរ អាចធន់ទ្រាំនឹងរដូវប្រាំងនៅស្រុកយើងបាន

-វាមានការដុះលូតលាស់ល្អ ហើយក្រាស់ដើមតូចឆ្មារ ស្លឹកទន់ល្មម សត្វចូលចិត្តស៊ី

-គេអាចដាំវាបានដោយគ្រាប់ក្នុងកំរិត ៤-៦គក្រ/ហិតា ជំរៅកប់គ្រាប់ ២ ស.ម

-ការដាំដោយបំបែកដើម មានការ ដុះលូត លាស់លឿន និងងាយស្រួលថែរក្សាជាងដាំដោយគ្រាប់

-បាស៊ីលីសភាគច្រើនវាដួលនៅរដូវវស្សា ហើយការដួលនេះបណ្តាលអោយរលួយស្លឹកមួយចំនួនដែលជាហេតុនាំអោយសត្វមិនសូវស៊ី ដូចនេះនៅរដូវវស្សា យើងគួរខស្សាប៍កាត់វាជៀសវាងការដួល ។

តាមការសង្កេតជាទូទៅស្មៅប្រភេទនេះវាចាប់ផ្តើមផ្តល់ផលទាបនៅឆ្នាំទី៣-ឆ្នាំទី៤ ដូចនេះយើងគួរតែរៀបចំស្តូងវាឡើងវិញ ដោយប្រើគល់ចាស់របស់វា នៅរដូវវស្សាទើបជាការល្អ។

បាស៊ីលីសវាផលិតគ្រាប់មិនបានល្អទេ ចំពោះពូជដែលយើងកំពុងដំណើរការដាំនៅក្នុងប្រទេសយើង ។ ដូចនេះជាឱកាសក្នុងការពង្រីកបន្តគឺ ការបំបែកដើមដែលជាមធ្យោបាយប្រសើរបំផុត ។

ពូជស្មៅ បាស៊ីលីស (Basilisk)

ប៉ាស្គាលូម **(Paspalum)**

ស្មៅប៉ាសស្គាលូម មានច្រើនប្រភេទដូចជា ប៉ាស្គាលូម ឌីឡាតាទូម (Paspalum dilatatum) ប៉ាស្គាលូម ណុតាទូម (Paspalumnotatum) ប៉ាស្គាលូមឌីស្ទិកជូម (Paspalumdistichum) និងប៉ាស្គាលូមអត្រាទូម (Paspalum atratum) ដែលបាននាំយកមកដាំនៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ ដោយគំរោង LLSP-CIAT ។

ពពួកស្មៅប្រភេទនេះគេអាចដាំវាបានដោយប្រើគ្រាប់ ៣-៥ Kg / ha ឬគេអាចប្រើដើមវា សម្រាប់រំលែកដាំ ក៏បាន ហើយមានលក្ខណះងាយស្រួលជាងការដាំគ្រាប់ ។ លក្ខណះពិសេសរបស់ស្មៅប្រភេទនេះគឺៈ

-ជាប្រភេទស្មៅដែលមានកំពស់ដើមមធ្យមដោយវាសមស្របនឹងការដាំនៅតំបន់ទមនាបកណ្ដាល នៃប្រទេសកម្ពុជាយើង ។

-ជាការល្អ គេដាំវានៅកន្លែងដែលទាប ហើយមានដក់ទឹកតិចតួចក្នុងរយះពេលខ្លី (១-២ថ្ងៃ)

-ស្មៅនេះវាត្រូវការកំរិតទឹកស្រោចស្រពខ្ពស់ជាងប្រភេទស្មៅផ្សេងៗទៀត ទើបដុះលូតលាស់ល្អ

-វាមានការដុះលូតលាស់លឿននៅរដូវវស្សាតែវាមិនសូវសមស្របទៅ និង រដូវប្រាំងដែលមានរយះពេល រាំងស្ងួតវែងដូចនៅកម្ពុជាយើង ដែលមានរដូវប្រាំងរហូតដល់ទៅ ៦ខែ ។

-ពពួកប៉ាស្គាលូម ភាគច្រើនអាចដុះលូតលាស់បាននៅលើ ដីខ្សាច់ដីជាតិ និងដីអាស៊ីតផងដែរ

-ស្មៅនេះសំបូរស្លឹក ហើយស្លឹកវាទន់ល្អនៅអាយុ៤៥-៦០ថ្ងៃ ស្លឹកប្រែជារឹងលឿនទៅតាមអាយុ ជាទូ ទៅពួកប៉ាស្គាលូម មានកំរិតអាសូតនៅក្នុងស្លឹក០,៨-២% កំរិតនៃសាធាតុរលាយ ៣៥%-៦០% ហើយមានការ ប្រែ ប្រួលទៅតាមអាយុរបស់វា និងទៅ តាមប្រភេទដីនៅកន្លែងដាំ (R.M.Jones (Editors)1992)

ប៉ាស្គាលូម ជាប្រភេទចំណីសម្រាប់ គោ ក្របី ចៀម ពពែ ហើយផ្ដល់នូវការលូតលាស់បង្គួរ ។

ពូជស្មៅ ប៉ាស្ពាលូម (Paspalum)

ស្មៅហ្គីនេ **(Guinea grass)**

ស្មៅហ្គីនេ ឈ្មោះពេញរបស់វាគឺ ប៉ានីគូមម៉ាក់ស៊ីមូម (Panicum maximum) ជាប្រភេទស្មៅចំណីសម្រាប់គោ ក្របី ចៀម ពពែ សេះដែលមានគុណភាពល្អ ។ ស្មៅនេះត្រូវបាននាំចូលដំបូងគេមកក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អំឡុង ឆ្នាំ ១៩៨៦ ដោយនាយកដ្ឋានផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាល ដាំសម្រាប់ផ្តល់អោយគោពូជនៅស្ថានីយ៍ ចិញ្ចឹមគោភ្នំតាម៉ៅ តែមិនទាន់មានការផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករនៅឡើយ ។ ជាបន្ទាប់គំរោង CAAEPក្នុង អំឡុងឆ្នាំ ១៩៩៨ និងបានធ្វើការ ផ្សព្វផ្សាយពូជជាលើកដំបូងដល់កសិករ ។ បច្ចុប្បន្នពូជនេះ ត្រូវបាននាំចូលមកបន្តទៀតដោយ CIAT -LLSP និងត្រូវបានដាំផ្សព្វផ្សាយតាមគ្រួសារកសិករក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ។

ប៉ានីគូមម៉ាក់ស៊ីមូមជាស្មៅដែលមានដើមខ្ពស់សមស្របណាស់សម្រាប់ការកាត់ និង ដឹកជញ្ជូនផ្តល់អោយសត្វស៊ីនៅកន្លែងចិញ្ចឹមលក្ខណៈពិសេសរបស់ស្មៅប្រភេទនេះគឺៈ

-វាមានទំរង់ដើមប្រហាក់ប្រហែលនិងស្រូវ តែគល់របស់វាមានពណ៌ស្វាយ

-ជាប្រភេទស្មៅដែលសំបូរស្លឹក និងមានការដុះលូតលាស់បែកគុម្ពធំក្នុងលក្ខខណ្ឌសមស្រប

-វាអាចដាំបាននៅលើដីដែលមានជីជាតិ ខ្ពស់ និងមធ្យម ហើយវាលូតលាស់បានល្អ

-ស្មៅប្រភេទនេះគេអាចដាំវាបានដោយគ្រាប់ និង ពិសេសការបំបែកដើមដាំ វាលូតលាស់លឿន

-ចំពោះការដាំនៅតំបន់វាលទំនាបនៃប្រទេសកម្ពុជាយើងស្មៅនេះផ្តល់ផលគ្រាប់ល្អ ប៉ុន្តែពិបាកក្នុង ការប្រមូលព្រោះគ្រាប់របស់វាតូច និងងាយក្នុងការជ្រុះចេញពីទងរបស់វា ។

-ប៉ានីគូមម៉ាក់ស៊ីមូម មានការដុះលូតលាស់លឿនជាងប្រភេទស្មៅដទៃទៀតនៅរដូវវស្សា តែកំរិតនៃ ការធន់ និង ភាពរាំងស្ងួតមធ្យម ជាទូទៅវាឆាប់ស្រពោនស្លឹកនៅរដូវប្រាំងក្តៅខ្លាំង ។

ប៉ានីគូមម៉ាក់ស៊ីមូម ពេលស្លឹកវានៅខ្ចីវាមានកំរិតអាសូត (N) ជុំវិញ ២% ហើយកំរិតនៃសារធាតុរលាយ (Digestibilities) ចាប់ពី ៥៨%-៦៤% (Mannetje and R.M. Jones(Editors)1992) ។

ពូជស្មៅ ហ្គីនី (Guinea grass)

ស្មៅដំរី **(Elephan grass)**

ស្មៅដំរីជាស្មៅមួយប្រភេទដែលស្ថិតនៅក្នុងក្រុម នេពារ (Napier grass) *ហើយក៏ជាចំណីសម្រាប់ពពួកសត្វទំពារអៀង សំខាន់បំផុតគឺគោ ក្របី និងពេលខ្លះដើមដែលខ្ចីៗគេអាចយកវាផ្តល់ជាចំណីបន្ថែមសម្រាប់ជ្រូក និងមាន់ផងដែរ ។ស្មៅដំរីជាប្រភេទស្មៅដែលមានដើមខ្ពស់សមស្របទៅ និងការកាត់និងផ្តល់ដល់សត្វនិងជាពិសេស ស្មៅនេះផ្តល់នូវគុណភាព និង បរិមានផលខ្ពស់ លក្ខណៈខ្លះៗរបស់វាមានៈ*

-ជាស្មៅចំណីសត្វមានគុណភាព ដែលជាទូទៅវាមានសារធាតុអាស៊ូត (N) *ក្នុងស្លឹកខ្ចី ២-៥%ហើយ កំរិតនៃសមាសធាតុដែលអាចរលាយបានពី* (DM digestibility) *៧០-៧៥% ដែលអាចចាត់ទុកថាជាកំរិតចំណីដែល មានអាហារូបត្ថម្ភខ្ពស់សម្រាប់ការលូតលាស់របស់សត្វ តែកំរិតនៃសារធាតុទាំងនេះ នឹងថយចុះយ៉ាងលឿនពាក់ពាន់ ទៅនឹង អាយុវាចាស់* (Mannetje and R.M. Jones(Editors)1992) ។

-ជាប្រភេទស្មៅដែលមានដើមធំ ស្លឹកទន់ល្អ និងមានជាតិផ្អែមនៅផ្នែកបណ្តូលនៃដើមរបស់វា ពេល វាមានអាយុ ៤៥-៦០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំ ។

-ជាប្រភេទដំណាំចំណីសត្វដែលមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដុះនៅស្ទើតែគ្រប់ប្រភេទដី តាមការ អនុវត្តជាក់ស្តែង ឃើញវាដុះបានល្អនៅលើប្រភេទដីល្បាយខ្សាច់ និង ដី ល្បាប់តាមដងទន្លេ ។

-ដំណាំចំណីសត្វប្រភេទនេះ គេដាំវាដោយដើមហើយវាងាយនិងដុះលូតលាស់វាជាប្រភេទដំណាំដែល បែកខ្នែងល្អ ជាពិសេសក្រោយពេលកាត់លើកទី១ ខ្នែងរបស់វា បែកពី២០-៣០ដើមក្នុង១គុម្ព ។

ប្រការដែលគួរចងចាំ ដើម្បីអោយគុណភាពរបស់វាធានាក្នុងការកាត់ផ្តល់បានល្អ យើងចាំបាច់ត្រូវ បន្ថែមនូវជីដល់ដំណាំអោយបានរៀងរាល់ឆ្នាំជាពិសេសជីលាមកសត្វហើយជាងនេះទៅទៀត គឺយើងត្រូវកាត់វាផ្តល់ ជាចំណីសត្វ មិនត្រូវទុកវាអោយឡើងដើមខ្ពស់ព្រោះដើមវារឹងនៅពេលចាស់សត្វមិនសូវស៊ី ។

ពូជស្មៅ ដំរី (Elephan grass)

ខ-ពពួកលេហ្គឹម (Legumes)

ពូជ ស្តាយឡូ ១៨៤ (Styio-184)

ពូជស្តាយឡូ ជាប្រភេទដំណាំចំណីសត្វដែលស្ថិតក្នុងប្រភេទលេហ្គឹម ឬអាចហៅបានថាជាពពួកឃាសជាតិអំ បូស ណ្តែក។ ដំណាំប្រភេទនេះគេដាំសម្រាប់កាត់ផ្តល់អោយសត្វស៊ីរួមមាន សត្វទំពារអៀងទូទៅ និង ជាចំណីសំខាន់ សម្រាប់ ជ្រូក មាន់ និងត្រីផងដែរ។

ពូជនេះក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១៩៨៦បាននាំមកដាំនៅស្ថានីយ៍ចិញ្ចឹមគោពូជភ្នំតាម៉ៅ ដែលប្រើសម្រាប់ជាចំណីគោ មិន មែន ជាលក្ខណៈផ្សព្វផ្សាយពូជទេ។

ក្នុងអំឡុង ឆ្នាំ១៩៩៧-១៩៩៨ ត្រូវបានណែនាំអោយប្រើ និង ផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករ នៅតាមបណ្តាខេត្តក្នុង ប្រទេសមុនគេ ដោយគំរោង CAAEP សហការណ៍ជាមួយនាយកកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម និងនាយកដ្ឋានផលិត កម្ម និង បសុព្យាបាល ។

-ស្តាយឡូយើងអាចដាំវានៅស្ទើតែគ្រប់ប្រភេទដី ដូចជាដីមានជីជាតិល្អ មធ្យម និង ដីមិនសូវសំបូជី ជាតិ តែវាមិនត្រូវការនូវប្រភេទដីដែលមានជាតិអាស៊ីតខ្ពស់។

-ចំណីសត្វប្រភេទនេះគេដាំវាបានល្អដោយប្រើគ្រាប់ ហើយគ្រាប់វាត្រូវការដាស់ដំណេកដោយប្រើទឹក ក្តៅ ៨0 ^{o}C ស្រុះវារយៈពេល ៣-៥នាទី ហើយសំងិលវាក្រោមម្លប់អោយស្ងួតទើបដំណើរការដាំ ។

-គេអាចដាំស្តាយឡូបានដោយសាបពេញផ្ទៃចំការ ដាំជាជួរឆ្លាស់ជាមួយស្មៅ ឬដាំនៅចន្លោះដំណាំ ។

-គេអាចកាត់វាផ្តល់អោយសត្វស៊ីស្រស់ៗ និងក៏អាចហាលស្ងួតវាផលិត ជាម្សៅកន្ទក់ ផ្តល់អោយសត្វ

-ស្តាយឡូជាចំណីដែលគេចាត់ទុកជាចំណីផ្តល់ជាតិប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ដល់សត្វ ទំពារអៀង និងជ្រូក

-ស្តាយឡូជាទូទៅ វាមានកំរិតជាតិអាស៊ូត (N) ១,៥-៣% ហើយកំរិតសារធាតុស្ងួតដែលរលាយ (DM digestibility)៦0-៧0% ពេលដែលស្ងួតវានៅខ្ចី ។ កំរិតនេះនិងមានការប្រែប្រួលទៅតាមអាយុ និងដីកន្លែង ដាំ (PlantResources of South Asia 1992) ។

ពូជ ស្តាយឡូ (Styio-184)

ឱុសមិនធុស (Desmanthus)

ឱុសមិនធុស ជារុក្ខជាតិស្ថិត ពពួកលេហ្គីមអំបូរសណ្តែក ហើយពូជនេះណែនាំ និង ផ្សព្វផ្សាយនៅតាមបណ្តាខេត្ត នៃប្រទេសកម្ពុជាតាមរយៈគំរោង CAAEP សហការជាមួយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយអំឡុងឆ្នាំ ១៩៩៧-១៩៩៨ បច្ចុប្បន្នពូជនេះបានបន្សល់ទុកនៅក្នុងខេត្តកំពង់ចាម បាត់ដំបង កំពត ក្នុងចំនួនតិចតួច ។

ចំណីសត្វមួយប្រភេទនេះគេចាត់ចូលជាចំណីផ្តល់នូវជាតិប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ ដែលប្រើសម្រាប់លាយជាមួយ ស្មៅផ្តល់អោយគោ ក្របី សេះ ចៀម ជាពិសេសពពែ ។

លក្ខណះពិសេសរបស់វាៈ

-ដាំវាដោយគ្រាប់ តែគ្រាប់វាមានសំបកក្រាស់ ដូច្នេះមុនដាំត្រូវស្រុះ និងទឹកក្តៅដូចគ្រាប់ ស្តាយ ឡូ ១៨៤ដែរ ។

- នៅកម្ពុជាឃើញថា វាអាចដុះលូតលាស់ល្អលើប្រភេទដីក្រហម ដី ឥដ្ឋខ្មៅ និងប្រភេទដីល្បប់ តាមដងទន្លេមេគង្គផងដែរ ។

-ឱុសមិនធុស សមស្របនិងប្រភេទដំណាំចំណីសត្វសម្រាប់កាត់ផ្តល់អោយសត្វ

-ដំណាំចំណីសត្វនេះដាំនៅប្រទេសកម្ពុជាវាផលិតគ្រាប់បានល្អហើយគ្រាប់វាធំងាយប្រមូលទុក

-ឱុសមិនធុសមានកំរិតអាសូត (N)ខ្ពស់ នៅស្លឹករបស់វាមានរហូតដល់ទៅ ៣,៦%វាជាចំណី ផ្តល់ នូវសារធាតុចិញ្ចឹមខ្ពស់សម្រាប់សត្វ (PlantResources of South Asia 1992) ។

-ឱុសមិនធុសដើមវារឹងប្រសិនបើយើងពន្យាពេលប្រមូលផល ស្លឹកវាថយចុះ មែកចាស់ៗកើនឡើង ដូចនេះវាមានផលលំបាកដល់ការរំលាយអាហាររបស់សត្វ ។

-គេអាចប្រើស្លឹកស្រស់ៗសម្រាប់ផ្តល់អោយសត្វ ឬអាចហាលវាហើយកិនវាជាម្សៅចំណីសត្វ ។

បច្ចុប្បន្នដំណាំចំណីសត្វប្រភេទនេះ ពុំសូវមានដាំទេ ព្រោះពូជរបស់វាមានចំនួនតិច ហើយការផ្សព្វផ្សាយ ទៅដល់កសិករ ក៏ពុំទាន់បានដំណើរការបានល្អនៅឡើយ ។

ពូជ ឪសមិនធុស (Desmanthus)

គ-ពពួកលហ្គីមដើមឈើ (Tree Legum)

កន្ធថេត **(Leucaena)**

កន្ធំថេតមានប្រភេទពូជខុសៗ គ្នាជាច្រើនតែវាស្ថិតក្នុងគ្រួសារតែមួយ ហើយត្រូវបានគេចាត់ថ្នាក់ជាដំណាំចំណីសត្វ ដែលស្ថិតក្នុងពពួកលេហ្គីមដើមឈើ ។ រុក្ខជាតិប្រភេទនេះកសិករទំលាប់ដាំធ្វើជារបងនៅជុំវិញ ដី ភូមិ ឬ ដីចំការ ហើយស្លឹកខ្ចីៗគេប្រើធ្វើជាបន្លែស្រស់សម្រាប់មនុស្ស ។

បច្ចុប្បន្នដោយមានការកែប្រែប្រពន្ធ័ចំណីសត្វ កន្ធំថេតត្រូវបានគេចាត់ទុកជាដំណាំចំណីសត្វដែលមាន លក្ខណៈល្អប្រសើរ ជាពិសេសសម្រាប់សត្វក្រពះថត មានគោ ក្របី ពពែជាដើម ។ ចំពោះសត្វជ្រូកគេអាចផ្តល់អោយ វាស៊ីក្នុងកំរិតតិចតួច ព្រោះស្លឹកកន្ធំថេតមានជាតិពុលម្យ៉ាង ឈ្មោះ មីណូស៊ីន (Minosine) អាចធ្វើអោយមានការ ពុល ឬបង្កបញ្ហាដល់ពពួកសត្វក្រពះទោល (Werner W.Stür and Peter M.Horne) ។

លក្ខណៈពិសេសរបស់កន្ធំថេតៈ

-ជាប្រភេទដំណាំចំណីសត្វដែលអាចដាំដោយគ្រាប់ ផ្ទាល់ ឬដាំដោយកូនបណ្តុះ

-ជាប្រភេទដំណាំចំណីសត្វដែលមានអាយុកាលវែង មានកំពស់ដើមខ្ពស់ និងទំហំដើមធំ

-ជាប្រភេទដំណាំដែលមានស្លឹកពណ៌បៃតងខ្ចីជានិច្ច គ្រប់រដូវ ឬមានរយៈពេលជ្រុះស្លឹកខ្លី

-វាមានលក្ខណៈពិសេសម្យ៉ាង គឺស្លឹកវាខ្ចីជានិច្ចប្រសិនបើយើងកាត់មែករបស់វាបានត្រឹមត្រូវ

-វាមានការដុះលូតលាស់ល្អនៅលើប្រភេទដីែ់ដលមានជីជាតិ និង មិនដុះនៅលើដីជាំទឹក ដីអាស៊ីត

-ការដាំកន្ធំថេតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងគឺ សមស្របនឹងអាកាសធាតុ ទឹក ដីហើយវាដុះបានល្អ

-ចំពោះពូជដែលបានដាំក្នុងស្រុក និងពូជនាំចូលមួយចំនួនដូចជា K584 និង K636វាមានលទ្ធភាព ក្នុងការផលិតគ្រាប់ពូបានល្អ ពូជ K584 និង K636វាផលិតស្លឹកបានច្រើនជាងពូជក្នុងស្រុក តែផលិតគ្រាប់បានតិច ។

-ជាប្រភេទចំណីល្អសម្រាប់សត្វ មានកំរិតអាសូតក្នុងស្លឹកពី៣-៤%សារធាតុរលាយ៦០-៧០% ។

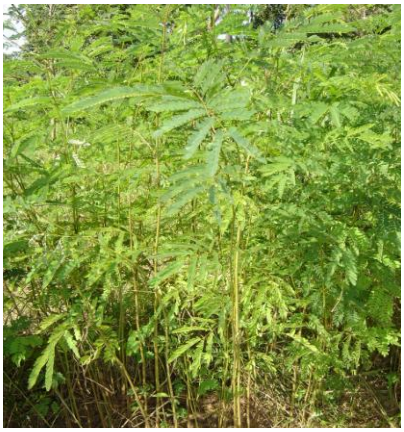

កូនកន្ទ្រថេតបណ្តុះ

ដាំកូនកន្ទ្រថេត

កន្ទ្រថេតកំពុងលូតលាស

គ្លីរីស៊ីដ្យា (**Gliricidia**)

គ្លីរីស៊ីដ្យា ជាពូជលេហ្គីមដើមឈើមួយប្រភេទ ក្នុងចំណោមប្រភេទដទៃៗទៀតដែលផ្តល់ស្លឹកច្រើន សម្រាប់ជាចំណី សត្វទូទៅ ស្លឹកវាសមស្របទៅនិងចំណីសម្រាប់ ពពែ ចៀម និង អាចធ្វើជាចំណីគោក្របី ហើយវាមិនល្អទេ សម្រាប់ការផ្តល់អោយពពួកសត្វក្រពះទោល ។

លក្ខណៈពិសេសរបស់គ្លីរីស៊ីដ្យាៈ

-គេអាចដាំវាបានដោយប្រើគ្រាប់ និងជាការងាយស្រួលគឺ ការដាំដោយដើមបណ្តុះមានការដុះលូតលាស់លឿនជាងការដាំដោយគ្រាប់ ។

-គ្លីរីស៊ីដ្យាអាចដុះលូតលាស់បានគ្រប់រដូវ ពិសេសរដូវប្រាំងវាមានស្លឹកខ្ចីល្អបើយើងកាត់វាបានត្រឹមត្រូវ

-វាអាចដុះលូតលាស់បាននៅលើដីដែលមានជីជាតិល្អ និង មធ្យម

-ស្លឹករបស់វាជាធម្មតាមានក្លិនក្រពុលឈ្ងុលៗ ជាហេតុនាំអោយសត្វមិនចង់ស៊ីពេលកាត់មកភ្លាមៗ តែយើងអាចកាត់ហើយហាលថ្ងៃមួយស្រពាប់ទើបផ្តល់អោយសត្វស៊ីជាការល្អ។

-គេអាចផ្តល់គ្លីរីស៊ីដ្យាលាយជាមួយស្មៅឬចំបើងផ្តល់ជាចំណីគោនៅរដូវប្រាំងក្នុងកំរិត ១/៣ ដើម្បីជា ការបង្រៀនសត្វអោយស៊ីផង និង ដើម្បីអោយសត្វទទួលបាននូវអាហារូបត្ថម្ភ តាមរយៈស្លឹកស្រស់ផងដែរ ។

-ស្លឹកខ្ចីរបស់គ្លីរីស៊ីដ្យាជាទូទៅមានកំរិតអាស៊ូត (N) ពី៣-៥% ហើយសារធាតុស្ងួតដែលរលាយវាស្ថិតនៅចន្លោះ ពី ៤៨-៧៧% (Werner W.Stür and Peter M.Horne) ។

ដូចនេះគ្លីរីស៊ីដ្យា ជាប្រភេទដំណាំចំណីសត្វល្អបង្គួរ ហើយក៏ជាប្រភេទដំណាំចំណីដែលអាចផ្គត់ផ្គង់សត្វនៅរដូវប្រាំង ដែលខ្វះខាតចំណីនោះបានល្អប្រសើរផងដែរ ។

គ្លីរីស៊ីដ្យា (Gliricidia)

៥.ការដាំដំណាំចំណីសត្វ

ដើម្បីភាពជោគជ័យក្នុងការដាំដំណាំចំណីសត្វ មានកត្តាជាច្រើនដែលសំរួលអោយយើងឈានទៅដល់គោលដៅមួយយ៉ាងពិតប្រាកដ កត្តាទាំងនោះមានៈ ការរៀបចំទីតាំងការរៀបចំពូជពេលវេលា នៃការចាប់ផ្តើមការយល់ដឹងពីបច្ចេកទេសដាំដុះ និង ការរៀបចំសំភារៈដាំដុះ ហើយកត្តាសំខាន់មួយទៀតគឺបច្ចេកទេសក្នុងការថែទាំ ។

៥.១-ការជ្រើសរើសទីតាំងដើម្បីដាំ

ក-ការកំណត់តំបន់ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមដាំដុះ

ប្រពន្ធ័នៃការចិញ្ចឹមសត្វតាមបែបលក្ខណៈគ្រួសារនៅប្រទេសកម្ពុជាជួបប្រទះនូវផលលំបាកខុស១ គ្នា គឺតំបន់ខ្លះ លក្ខណៈទីតាំងក្នុងការចិញ្ចឹមធំទូលាយ ហើយសំបូរទៅដោយធនធានចំណីសត្វជាលក្ខណៈធម្មជាតិដូច នេះផលលំបាករបស់ពួកគេគឺកង្វះការយល់ដឹងទៅលើការកំណត់អំពីគុណភាពចំណីសម្រាប់សត្វ តែគេពុំមានបញ្ហា ក្នុង ការខ្វះខាតបរិមាណចំណីឡើយ ។ តំបន់ដែលមានដូចករណីខាងលើនេះភាគច្រើនកើតមាននៅតំបន់ ខ្ពង់រាបដែលមាន ជួរភ្នំ និងតំបន់ព្រៃមួយចំនួននៃភាគឥសាន្តនៃប្រទេសកម្ពុជា ។

ករណីចាំបាច់ក្នុងការជួយពួកគេក្នុងស្ថានភាពបែបនេះសំខាន់គឺៈ

-ណែនាំអោយគេបានស្គាល់ អំពីអ្វីជាធនធានចំណីសត្វមាននៅក្នុងតំបន់ដែលគេរស់នៅ

-ជួយអោយពួកគេចេះកែច្នៃ ប្រើប្រាស់វាអោយបានសមស្រប និងអោយអស់លទ្ធភាពដែលគាត់មាន

-ជួយកែទំលាប់បន្តិចម្តង១យ៉ាងណាអោយគាត់មានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការពង្រីកផលិតកម្មសត្វដោយប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិរបស់គាត់អោយគង់វង្ស ជៀសវាងបានការខូចខាតនូវបរិស្ថានចំណីធម្មជាតិ ។

តំបន់ដែលមានលក្ខណៈដូចខាងលើនេះប្រសិនបើយើងបំផុសអោយមានការដាំដំណាំចំណីសត្វនោះភាពជោគជ័យមានតិចតួចណាស់ហើយភាពបរាជ័យមានលក្ខណៈធំធេងជាង ។

ដូចនេះតំបន់ដែលយើងចាប់ផ្តើមគួរតែ ជាកន្លែងដែលជួបប្រទះនូវផលលំបាកដូចជា ៖

-ជាតំបន់ដែលចិញ្ចឹមសត្វច្រើនហើយមានបញ្ហាលំបាកជាមួយនិងចំណីសត្វ ខ្វះចំណីទូទៅក្នុងរដូវប្រាំង

-ជាតំបន់ដែលមានផ្ទៃដីសម្រាប់វាលស្មៅចំណីសត្វធម្មជាតិតិច

-ជាតំបន់ដែលសំបូរទៅដោយវាលទំនាប សម្រាប់ដាំដំណាំ ឬវាលស្រែ

-ជាតំបន់ដែលកសិករម្ចាស់សត្វភាគច្រើន ចេញទៅរកចំណីសម្រាប់សត្វរបស់គាត់នៅតំបន់ឆ្ងាយៗ ឬមិនមានកំលាំងពលកម្មគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការរកចំណីសត្វ ។

សរុបសេចក្តីទៅយើងគួរចាប់ផ្តើមបំផុស ឬផ្សព្វផ្សាយអោយមានការដាំដំណាំចំណីសត្វ នៅតំបន់ដែលយើង សិក្សាឃើញថា មានការបាត់បង់ នូវតុល្យភាពរវាងចំនួនសត្វ និងបរិមាណចំណីដែលត្រូវផ្តល់អោយសត្វ ហើយ ជា ពិសេស ក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន កំពុងកើតមានការលំបាកយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ នៅតំបន់មួយចំនួននៃវាលទំនាបព្រោះតំបន់នេះមានការពង្រីក ការដាំដុះដំណាំកសិកម្មច្រើន ការពង្រីកផ្ទៃដីដាំដុះកាន់តែធំធេងដូច នេះវាលស្មៅត្រូវរួមតូច ពិបាកក្នុងដំណើរការ ចិញ្ចឹមសត្វជាពិសេស ការចិញ្ចឹម គោ ក្របី ។

ខ-ការកំណត់លក្ខណៈដីសម្រាប់ដាំដំណាំចំណីសត្វ

ការជ្រើសរើសប្លង់ដីសម្រាប់ដាំដំណាំចំណីសត្វបានសមស្រប វាជាផ្នែកមួយជួយអោយដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ មានលទ្ធផលល្អ ។ គេអាចកំណត់យកនូវកន្លែងដាំបានច្រើនសណ្ឋាន ដូចជា ប្លង់ដី ភូមិ មានដីមុខនិង ដីក្រោយផ្ទះ ដីចំការជិត ឬ ឆ្ងាយដាច់ពីផ្ទះហើយអាចគ្រប់គ្រងបាន ឬ ដីចន្លោះរងចំការដំណាំហូបផ្លែ ដែលដើមរបស់វា នៅតូចៗ និងអាច ជាដីទួល នៅតាមវាលស្រែ ។ ទោះជាដីស្ថិតក្នុងស្ថានភាពណាក៏ដោយតែយើងគួតែជ្រើសរើសនូវដីតាមគោលការណ៍បច្ចេកទេស ដូចខាងក្រោមៈ

-ជាដីទួលមិនលិចទឹក រយៈពេលយូរ ឬជាដីដែលមិនជាំទឹកជាប្រចាំ

- ជាដីដែលដំណាំមានលទ្ធភាពទទួលពន្លឺគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីដុះលូតលាស់

- មិនមែនជាដីវាលស្មៅធម្មជាតិរួមសម្រាប់លែងគោ ក្របីអោយស៊ី ដោយគ្មានការគ្រប់គ្រង

-ជាដីដែលមិនមានការផ្លាស់ប្តូរមុខដំណាំរយៈពេលខ្លី រៀងរាល់ឆ្នាំ

-ផ្ទៃដីដែលសំរេចដាំដំណាំចំណីសត្វ ត្រូវមានការចូលរួមសំរេចពីកសិករជាម្ចាស់ដោយស្ម័គចិត្ត

ជាបទពិសោធន៍ក្នុងការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង យើងឃើញថាមានដីមួយចំនួនដូចជា ដីដែលកសិករ ធ្លាប់ព្រោះស្រូវ ដាំពោត ឬថែរក្សាស្មៅក្នុងស្រុកសម្រាប់ជាចំណីគោ ក្របី ដីធ្លានៅជុំវិញទ្រុងសត្វ និងដីដែលទំនេរមិនសូវមានការប្រើប្រាស់ឬដាំដុះដំណាំ សុទ្ធតែជាទីតាំងដែលល្អសម្រាប់ការចាប់ផ្តើមដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ ដោយមានការចូល រួមពីកសិករ ក៏ដូចជាទីតាំងដ៏ល្អសម្រាប់ដំណើរការផ្សព្វផ្សាយអោយកសិករមានការយល់ដឹង និង ឈានទៅដល់ការ កែប្រែទំរង់ប្រពន្ធ័ចំណីសត្វ ។

គ-ការរៀបដីដើម្បីដាំដំណាំចំណីសត្វ

ការរៀបចំដីវាជាដំណាក់កាលមួយក្នុងការចាប់ផ្តើមដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ការងារនេះគេចែកជាបីដំណាក់កាលរួមមានៈ

-ការធ្វើរបងការពារចំការដំណាំចំណីសត្វមុនពេលដាំ

-ការភ្ជួរដាស់ដី មុនពេលដាំដំណាំចំណីសត្វ

-ការរៀបចំដីសំរេចនៅពេលដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ

ឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលទាំងបីខាងលើ នោះនឹងជួយអោយដំណើរការដាំមានភាពងាយស្រួលមានសុវត្ថិភាពដល់ដំណាំចំណីសត្វជាផ្នែកមួយដែលជួយអោយដំណាំចំណីសត្វមានការលូតលាស់បានល្អ និងហើយវាបានជួយសំរួលដល់ដំណើរការគ្រប់គ្រងក្រោយពេលដាំ។

ការធ្វើរបងការពារ

ដើម្បីជៀសវាងបាននូវការខូចខាតដំណាំចំណីសត្វក្រោយពេលដាំដុះ និង ដើម្បីអោយការទទួលផលពីដំណាំបានសមស្រប តាមអាយុកាលរបស់វា កាធ្វើរបងការពារដំណាំចំណីសត្វដែលសម្រាប់កាត់ និងផ្តល់អោយ សត្វជាមុន វាមានសារៈសំខាន់ដូចជាៈ

-ការពារបានពីការបំផ្លាញរបស់ហ្វូងសត្វនៅរដូវប្រាំងដែលកសិករភាគច្រើនលែងសត្វអោយដើរស៊ីសេរី

-បង្កើននូវការងារគ្រប់គ្រង និង ធ្វើអោយកសិករយល់កាន់តែច្បាស់ពីសារៈសំខាន់នៃដំណាំចំណីសត្វ

-វាសមស្របទៅនិងប្រពន្ធ័ចិញ្ចឹមសត្វជាលក្ខណៈគ្រួសារពាក់កណ្តាលលែងពាក់កណ្តាលបង្ខាំង

-ពិសេសវាជួយអោយកសិករទទួលបានជោគជ័យក្នុងដំណើរការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ។

ជាទូទៅរបងត្រូវបានរៀបចំទៅតាមស្ថានភាព ជីវភាព និងលទ្ធភាពដែលកសិករអាចធ្វើទៅបាន ដោយប្រើ ប្រាស់នូវធនធានក្នុងភូមិ ដើម្បីជៀសវាងការចំណាយធំធេង និងបង្កផលលំបាក ឬប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរបស់កសិករ សំភារៈទាំងនេះរួមមានៈ

-បង្គោលរបង អាចប្រើកូនឈើ គល់ឬស្សីស្រុក ដែលមានប្រវែង១,៧-២ម៉ែត្រ

-របាររអាចជ្រើសរើសយកដើមឬស្សីមែកឈើតូចៗ ឬ សំរះបន្លាផ្សេងៗលៃយ៉ាងណាវ៉ាយជារបា អោយបានកំពស់១,៣-១,៥ម។

-ប្រសិនបើប្រើកូនឈើឬ ឬស្សីជារបាយើងអាចវ៉ាយក្នុងចន្លោះ០,៣ម ពីរបាមួយទៅរបាមួយ

-របងត្រូវមានការត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំដើម្បីជៀសវាងមានការបំផ្លាញពីកត្តាខាងក្រៅ

ការភ្ជួរដាស់ដី

ការភ្ជួរដាស់ដីគេចាប់ផ្តើមភាគច្រើននៅពេលដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ ដើមឆ្នាំកំរិតទឹកភ្លៀង បានស្រោចស្រពជោគជាំដី កូនស្មៅចង្រៃចាប់ផ្តើមដុះ ហើយដីមានសភាពហើមល្មមនិងភ្ជួរបាន។

សារៈប្រយោជន៍ក្នុងការងារដាស់ដីគឺៈ

-ជួយក្នុងការកែទំរង់ដីពីហាប់ណែន អោយមានសភាពធូរល្អ

-ភ្ជួរដើម្បីហាលដី ឬសំលាប់ពពួកស្មៅចង្រៃពេលវាចាប់ផ្តើមដុះលើកដំបូង

- ងាយស្រួលក្នុងការបំបែកលំអិតពេលរៀបចំដីសំរេច និង សំរួលដល់ការកប់គ្រាប់ដំណាំចំណីសត្វ

-ការភ្ជួរដាស់ដីដើម្បីជួយអោយទឹកភ្លៀងងាយជ្រាបចូលទៅក្នុងស្រទាប់ដីផ្នែកខាងក្រោមបានសព្វល្អ

-បានបង្កប់ស្មៅ និង កំទេចកំទី ឬជីលាមកសត្វទៅផ្នែកនៃស្រទាប់ដីដាំដុះដើម្បីអោយវារលួយផុយ បង្កើនគុណភាពដី។

ដូចនេះការភ្ជួរដាស់ដីចាំបាច់ធ្វើឡើង រយះពេលយ៉ាងតិច១០ថ្ងៃ មុនការរៀបចំដីសំរេច។

ការរៀបចំដីសំរេចនៅពេលដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ

ការរៀបចំដីសំរេចគឺជាដំណាក់កាលចុងក្រោយនៃការរៀបចំដីសកម្មភាពសំខាន់ៗដែលត្រូវដំណើរការមាន:

-ភ្ជួររំប្រែត្រឡប់ដី ដែលបាន ដាស់រួចពីមុនមក អោយបានសព្វល្អ

-រាស់បំបែកដីអាចម៍បំណាស់ ពង្រាបវាអោយស្មើល្អ និងរើសស្មៅ ដែលនៅសេសសល់អោយស្អាត

-ឆ្វូតគន្លងសម្រាប់បង្ហូរទឹក បង្កាទុកបង្ហូរនៅពេលមានភ្លៀងធ្លាក់ច្រើនជៀវាងមានដក់ទឹកក្នុងចំការ

-បែងចែកផ្ទៃដីជាជួរតំរូវតាមចំនួននៃប្រភេទគ្រាប់ពូជ ធ្វើអោយច្បាស់ថា តើមួយប្រភេទពូជមាន ប៉ុន្មានជួរ (ធ្វើយ៉ាងនេះក្នុងករណីយើងដាំជាជួរឆ្លាស់ពូជ)។

-ឆ្វូតចង្អូរដោយប្រើចបជុំរះក្នុងជុំរៅ 0,0៣ម អោយត្រង់ល្អទៅតាមជួរដែលបានលៃលករួចមកហើយដើម្បីជាកន្លែងកប់គ្រាប់ដាំ។

ក្នុងករណីយើងចង់ប្រើជីលាមកសត្វឬជីកំប៉ុសសម្រាប់ជាជីទ្រាប់បាតអាចដាក់វានៅពេលដែលយើងចាប់ផ្តើមរាស់បំបែកដី ព្រោះនៅពេលនោះជីមានការច្របល់បានសព្វល្អ និងវាកប់ចូលទៅក្នុងជំរៅដីដាំដុះ ហើយវារក្សា គុណភាពដីបានល្អជាងការដាក់នៅផ្នែកខាងលើនៃផ្ទៃដី។

ការរៀបចំដី ជាទូទៅយើងគួរតែធ្វើអោយសមស្របទៅ នឹង លក្ខណៈរបស់សណ្ឋានដីដោយលៃយ៉ាងណារក្សាបាននូវ លក្ខណៈបរិស្ថាន និងទំរង់លក្ខណៈរបស់ដី ដោយសមស្របតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេស ក្នុងការប្រើប្រាស់ដី។

រៀបចំមុនពេលដាំ

៥.២-ការរៀបចំពូជដំណាំចំណីសត្វដើម្បីដាំ

ពូជជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការកំណត់នូវភាពជោគជ័យក្នុងដំណើរការដាំដុះចំណីសត្វ ។ ដើម្បីសំរេចអោយបាននូវដំណើរការនេះយើងចាំបាច់ ត្រូវយល់ដឹងនូវការងារមួយចំនួនដូចជា ការជ្រើសរើស និងប្រើប្រាស់ពូជ របៀបពិនិត្យ គុណភាពពូជ លក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់ប្រភេទពូជ របៀបសាកល្បងគ្រាប់ពូជ និងបរិមាណគ្រាប់ពូជដែលត្រូវដាំ។

ក-ការជ្រើសរើសពូជ ដំណាំចំណីសត្វ ដើម្បីដាំ

យើងឃើញថាមានប្រភេទនៃដំណាំចំណីសត្វ ច្រើនខុសៗគ្នា ហើយទំរង់លក្ខណៈតំបន់ដាំដុះ និងចំណង់ ចំណូល ចិត្តរបស់អ្នកដាំក៏ខុសៗគ្នា ។

ហេតុនេះ ដើម្បីតំរូវទៅលើលក្ខណៈទាំងអស់អោយបានសមស្របចាំបាច់អោយយើងយល់ដឹងពីរបៀប ជ្រើសរើសពូជ។

វាមានលក្ខណៈមួយចំនួនដែលជួយអោយយើងជ្រើសរើសដំណាំចំណីសត្វមកដាំបានសមស្រប +

-ជ្រើសរើសតាមវិធីសាស្ត្រដាំដុះ និង តំរូវការប្រើប្រាស់

-ជ្រើសរើសតាមអាកាសធាតុ និង ប្រភេទដីដែលត្រូវដាំ

-ជ្រើសរើសតាមទំរង់នៃការដុះលូតលាស់របស់ដំណាំចំណីសត្វ

-ជ្រើសរើសតាមចំណង់ចំណូលចិត្ត និងសារៈប្រយោជន៍

ឧទាហរណ៍

រើសតាមវិធីសាស្ត្រដាំដុះ និងតំរូវការប្រើប្រាស់	រើសតាមអាកាសធាតុ និង ប្រភេទដីត្រូវដាំ	រើសតាមទំរង់នៃការលូតលាស់របស់ដំណាំចំនីសត្វ	រើសតាមចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់អ្នកដាំដំណាំ ចំនីសត្វ	ប្រភេទពូជដំណាំ
-ដាំសម្រាប់កាត់ផ្តល់អោយសត្វស៊ី	-ដាំនៅតំបន់រដូវប្រាំងវែង	-ប្រភេទកំពស់ដើមខ្ពស់	-ងាយស្រួលច្រូតកាត់ និងធន់ទ្រាំការច្រូត ដើមនិងស្លឹកទន់ល្អ មានការលូតលាស់លឿន	បាស៊ីលីស
-ដាំជាប្លង់សម្រាប់លែងសត្វអោយស៊ី	-ដាំនៅតំបន់រដូវប្រាំងខ្លី	-ប្រភេទកំពស់ដើមមធ្យម ទាប រឹងមាំ ធនទ្រាំការស៊ីច្រើនរបស់សត្វ	-ផ្តល់ទិន្នផលខ្ពស់	ទុល លី
-ដាំជារបងរស់	-ដាំនៅតំបន់អាកាសធាតុត្រូពិកសើម	-ប្រភេទលេហ្គឹមដើមឈើ អាចដាំដោយដើម ធន់ទ្រាំការច្រូតកាត់	-គុណភាពចំណីល្អសម្រាប់សត្វ	គ្លីរីស៊ីដ្យា
-ដាំកែលំអរដី	-ដាំនៅលើដីមានការថយចុះដីជាតិ	-ប្រភេទលេហ្គឹម	-សត្វចូលចិត្តស៊ី	ស្តាយឡូ
-ដាំទប់ស្កាត់ហូរច្រោះដី	-ដាំលើប្រភេទដី មានដី ជាតិល្អ ដីចំណោត	-ប្រភេទលេហ្គឹមដើមឈើ	-ងាយថែរក្សាមិនមានការបំផ្លាញពីកត្តាចង្រៃ	កន្ទំថេត
-ដាំជាចំណីបន្ថែមដល់សត្វ	-ដាំលើដីអាស៊ីតល្អម	-ដើមឈរត្រង់ មិនដួល	-កាត់ហើយឆាប់លាស់ឡើងវិញ	ប៉ាស្ពាលូម

ខ-តារាង កំណត់សំគាល់ការប្រើប្រាស់ពូជ

ឈ្មោះពូជ	ដាំដោយគ្រាប់ផ្ទាល់	បំបែកគល់	ដាំដោយគ្រាប់បណ្តុះ	ដាំដោយប្រើដើម
ពពួកស្មៅ				
ហ្គាមបា (Gamba)	-	-	-	-
បាស៊ីលីស (Basilis)	-	-	-	-
ម៉ារ៉ាន់ឌូ១៥០៣រានដុប	-	-	-	-
មុលឡាតូ (Mulato)	-	-	-	-
ប៉ាស្ពាលូម (Paspalum)	-	-	-	-
ហ្គីនី (Guinea)	-	-	-	-
រូស៊ីក្រាស (Ruziziensis)	-	-	-	-
ឃីងក្រាស់ (King grass)	-	-	-	-

ស្មៅដំរី (Elaphan grass)	-	-	-	-
ពពួកលេហ្គឹម				
ទ្រឹចាន់ត្រាទរយចហាន តរាប	-	-	-	-
មន (Mulbary)	-	-	-	-
កន្ទួចេត 9ឡេ្ប០ុចានោប	-	-	-	-
គ្លីរីស៊ីតដ្យា (Gliricidia)	-	-	-	-
ស្តាយឡូ (Stylo)	-	-	-	-
ឪសមិនធុស	-	-	-	-

ដាំបានល្អ - អាចដាំបាន -មិនអាចដាំបាន

គ-ការយល់ដឹងពីគ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វ

គ្រាប់ពូជភាគច្រើនជាប្រភពដើមនៃ ការបង្កបង្កើតជាប្រភេទពូជដំណាំចំណីសត្វ ដែលមានពពួកស្មៅស្ថិតក្នុងអំបូរក្រាមមីណេ និង ពពួកឃាសជាតិ អំបូរសណ្តែក ឬ រុក្ខជាតិដែលមានដើមដងដូចជាដើមឈើ ពេញលេញពួកទាំងនេះភាគច្រើនដុះលូតលាស់តាមរយៈគ្រាប់ ។

គុណភាពគ្រាប់ពូជ:

ការពិនិត្យពីគុណភាពគ្រាប់ពូជវាជាការងារចាំបាច់មុនពេលដំណើរការដាំ ព្រោះថាបើយើងប្រើប្រាស់នូវគ្រាប់ពូជដែលពុំមានគុណភាពនោះវានាំអោយយើងមាន ការខាតបង់ ថវិកាពេលវេលាកំលាំងពលកម្មខូចខាតនូវគំរោងការដែលយើងត្រូវអនុវត្ត ជាពិសេសបើយើងអនុវត្តជាមួយកសិករវាធ្វើអោយពួកគាត់បាត់បង់ជំនឿទុក ចិត្ត លើបច្ចេកវិទ្យាដែលយើងកំពុងផ្សព្វផ្សាយ ។

ដើម្បីជៀសវាងបាននូវប្រការនេះ យើងជាអ្នកបច្ចេកទេសត្រូវចេះពីរបៀបពិនិត្យគុណភាពពូជ:

-ដំបូងបង្អស់ត្រូវពិនិត្យពីរបៀបទុកដាក់គ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វថាត្រឹមត្រូវតាមបច្ចេកទេស ឬទេ

-ពិនិត្យពីរបៀបវិចខ្ចប់ថា មានកំរិតជិតល្អ ការពារបានពីខ្យល់ ពីពន្លឺដែរឬទេ

-ត្រូវសាកសួរអោយបានដឹងអំពីអាយុកាលពូជព្រោះវាពាក់ពន្ធ័ទៅ និងហួសកំណត់ប្រើប្រាស់និង មិនទាន់ដល់កំណត់ប្រើ ។

-ពិនិត្យរាល់ស្ថានភាពពូជ ស្ងួតល្អ ទំរង់គ្រាប់ស្មើល្អ ពណ៌សំបុរពូជ និងទំងន់ពូជផងដែរ

-ចំពោះពូជដែលមានដំណោកគ្រាប់ ឬសំបកគ្រាប់ក្រាស់ត្រូវដឹងច្បាស់ថាបានដាស់ដំណោកគ្រាប់

របៀបវិចខ្ចប់គ្រាប់ពូជ

ដំណេកគ្រាប់ពូជ

ជាធម្មតា គ្រាប់ពូជវាមានកំណត់ពេលចាប់ផ្ដើមប្រើប្រាស់របស់វា ព្រោះវាមានពេលវេលាដំណេកគ្រាប់៖

-ពពួកស្មៅភាគច្រើន ដំណេកគ្រាប់ ស្ថិតក្នុងអំឡុងពេល ៣-៦ ខែបន្ទាប់ពីប្រមូលផល

-ពពួកលេហ្គឹម ដែលមានសំបកគ្រាប់ក្រាស់ដំណេកគ្រាប់ ពី ៦-៨ខែបន្ទាប់ពីប្រមូលផល គ្រាប់ពូជដែលមានសំបកគ្រាប់ក្រាស់មានភាគច្រើនជាពពួកលេហ្គឹមមានដូចជា ឪសមិនធុស9ឪសេមនេតហុសប កន្ទំថេត ស្ដាយលូ ។

ដើម្បីដាស់ដំណេកគ្រាប់ពូជទាំងនេះគេមានវិធីច្រើនដូចជា៖

-កោស ឬ ខាត់សំបកគ្រាប់អោយស្ដើង

- ត្រាំគ្រាប់ក្នុងទឹកត្រជាក់រយៈពេល ១-២ថ្ងៃ ហើយស្រង់ផ្អាប់រយៈពេល២៤ម៉ោង

-ជ្រលក់គ្រាប់ទៅក្នុងសូលុយស្យុងអាស៊ីត

-ស្រុះគ្រាប់ពូជក្នុងទឹកក្ដៅដាំពុះ ២-៥វិនាទី ហើយដាក់ក្នុងទឹកត្រជាក់រហូតដល់អស់កំដៅ

-ស្រុះគ្រាប់ពូជក្នុងទឹកក្ដៅ ៨០អង្សាសេ រយៈពេល៥-១០នាទី ហើយដាក់ក្នុងទឹកត្រជាក់ដល់អស់កំដៅ

- គ្រាប់ដែលបានដាស់ដំណេកហើយត្រូវធ្វើការសំងួតដោយខ្យល់ក្រោមម្លប់លុះត្រាស្ងួតល្អ

-គ្រាប់ដែលបានដាស់ដំណេក និងសំងួតហើយ ត្រូវប្រើអោយអស់ក្នុងអំឡុងពេលពី១-១០ថ្ងៃ

វិធីដែលល្អ និងងាយស្រួលអនុវត្តក្នុងពេលដាស់ដំណេកគ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វ គឺការប្រើ ទឹក ក្ដៅ ព្រោះវាប្រើពេលខ្លី និងផ្ដល់ប្រសិទ្ធិភាពខ្ពស់ក្នុងដំណើរការអនុវត្តន៍។

ឃ/ការសាកល្បង ដំណុះគ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វ

ជាទូទៅក្នុងការប្រើប្រាស់គ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វទោះជាគ្រាប់ទាំងនោះមានប្រភពមកពីណាក៏ដោយយើង ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការសាកល្បងដំណុះគ្រាប់ ។

វិធីក្នុងការធ្វើតេស្តដំណុះគ្រាប់មានពីរសំខាន់គឺៈ

១-ការសាកដំណុះគ្រាប់លក្ខណៈទូទៅ (អនេរោល **Emergence test)**

២-ការសាកល្បងដំណុះគ្រាប់ជាក់លាក់ (Specific Emergence Test)

ការសាកល្បងទាំងពីរនេះអនុវត្តសកម្មភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា តែវាមានគោលបំណងខុសគ្នាខ្លះៗ ហើយ សារៈសំខាន់របស់វា រួមមួយ គឺ ចង់ដឹងអំពីភាគរយនៃដំណុះគ្រាប់ ។

ការសាកល្បងដំណុះគ្រាប់ជាលក្ខណៈទូទៅ (General Emergence Test)

ជាដំណើរការធ្វើការសាកល្បងគុណភាពដំណុះគ្រាប់ពូជ ជាលក្ខណៈទូទៅ ដោយមិនគិតពីប្រភេទដីឬបរិយាកាសជាក់លាក់នៅកន្លែងណាមួយ តែគិតទៅលើលក្ខខ័ណប្រកបដែលដំណាំចំណីសត្វអាចរស់បាន វិធីអនុវត្តគឺ ÷

-រៀបចំប្រអប់បណ្តុះ ទំហំ ១៥ សម X ២៥ សម

-ដាក់ក្រដាស់ស្តើង ឬដីខ្សាច់ហ្មត់កំរាស់ ៥ សម ពីបាតប្រអប់

-បាញ់ទឹកដោយប្រើប្រដាប់បាញ់ទឹកតូច ផ្សើមក្នុងកំរិត ៥0-៦0%

-ចាប់យកដោយចៃដន្យ នូវគ្រាប់ពូជដែលចង់បណ្តុះ ១00គ្រាប់

-ដំរៀបគ្រាប់ពូជពីលើក្រដាស់សើមឬ ឆ្នូតដីក្នុងប្រអប់ជំរៅ0,៥សមដាក់គ្រាប់ហើយលប់ដីទៅវិញ

-ក្នុងមួយប្រអប់ធ្វើយ៉ាងណាអោយបាន ១0ជួរ ហើយមួយជួរ ១0គ្រាប់ សរុប ១00គ្រាប់

-សរសេរផ្លាក កត់ត្រាពី ឈ្មោះពូជ ប្រភពពូជ លេខឡូ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំធ្វើតេស្ត បិទពីលើគំរបប្រអប់

-សរសេរឈ្មោះអ្នកធ្វើពិសោធន៍ ហើយយកទៅទុកនៅកន្លែងដែលមានសុវត្ថិភាព

-ចាប់ផ្តើមរាប់ដំណុះគ្រាប់នៅថ្ងៃ១៥ បន្ទាប់ចំពោះស្មៅ និង ១0ថ្ងៃសម្រាប់ពពួកឃាសជាតិ

-មិនត្រូវយកប្រអប់ដែលបានដាក់គ្រាប់ពូជធ្វើតេស្តទៅអោយត្រូវពន្លឺថ្ងៃផ្ទាល់

-មិនត្រូវយកទឹកម៉ាស៊ីនមកប្រើក្នុងការបណ្តុះ សាក

-ផ្តល់ទឹកបន្ថែមដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ប្រសិនបើពិនិត្យឃើញថាសំណើមក្នុងប្រអប់ស្ងួត

***ការសាកល្បងដំណុះគ្រាប់ជាក់លាក់* (Specific Emergence test)**

គឺជាការសាកល្បងគ្រាប់ពូជជាមួយនឹង ដីឬបរិយាកាសនៅតំបន់ឬកន្លែងដែលត្រូវដាំ ការធ្វើយ៉ាងនេះវា មានលក្ខណៈប្រាកដប្រជាថាប្រភេទពូជដែលបានសាកនេះវាអាចឬ មិនអាចដាំបាននៅលើដីដែលយើងចង់ដាំព្រោះលទ្ធផលដំណុះបានមកពីការសាកល្បង វាអាចបញ្ជាក់ប្រាប់យើងយ៉ាងជាក់លាក់ ។

វិធីអនុវត្តមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមៈ

- រៀបចំប្រអប់បណ្តុះ ទំហំ- ១៥ សម X ២៥ សម
- ដាក់ដីចំការដែលត្រូវដាំ កំរាស់ ៥-៦សមពីបាតប្រអប់
- បាញ់ទឹកដោយប្រើប្រដាប់បាញ់ទឹកតូច ផ្សើមក្នុងកំរិត ៦0-៧0%
- ចាប់យកដោយចៃដន្យ នូវគ្រាប់ពូជដែលចង់បណ្តុះ ១00គ្រាប់

- ឆូតជាចង្អូរជំរៅ ០,៥សម អោយបាន ១០ជួរក្នុង១ប្រអប់ហើយដាក់គ្រាប់ពូជចូល១០០គ្រាប់
- លប់គ្រាប់ពូជដោយប្រើដៃនិងសង្កត់វាធ្វើយាងណាអោយគ្រាប់ពូជប៉ះជាប់និងដី
- សរសេរផ្លាក កត់ត្រាពី ឈ្មោះពូជ ប្រភពពូជ លេខឡូ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំធ្វើតេស្ត បិទពីលើគំរបប្រអប់
- សរសេរឈ្មោះអ្នកធ្វើពិសោធន៍ ហើយយកទៅទុកនៅកន្លែងដែលមានសុវត្ថិភាព
- ចាប់ផ្តើមរាប់ដំណុះគ្រាប់នៅថ្ងៃ១៥បន្ទាប់ ចំពោះស្មៅ និង ១០ថ្ងៃសម្រាប់ពពួកលេហ្គីម

ង/កំរិតកំណត់ដំណុះគ្រាប់ពូជ

គ្រាប់ពូជបន្ទាប់ពីធ្វើការបណ្តុះសាក យើងបានដឹងពីលទ្ធផលរបស់វា នោះយើងអាចសំរេចចិត្តក្នុងការប្រើប្រាស់បានល្អ។ជាទូទៅតាមការស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកបច្ចេកទេសគេកំណត់ទៅលើកំរិតដែលអាចប្រើបាន និងមិនអាច ប្រើបានអាស្រ័យទៅតាម ប្រភេទពូជ និង អត្រាដំណុះគ្រាប់របស់វា ។

ពពួកស្មៅ(Grass)

- កំរិតដំណុះច្រើនជាង ២០%យើងប្រើប្រាស់វាបានល្អ
-គ្រាប់ពូជស្ថិតក្នុងដំណេកគ្រាប់ហើយមានដំណុះតិចជាង២០%រក្សាទុក៣-៦ខែហើយធ្វើតេស្ត បើដុះល្អអាចដាំវាបាន។
- ដំណុះគ្រាប់តិចជាង ២០%គុណភាពគ្រាប់អន់មិនត្រូវប្រើប្រាស់វាឡើយ ប៉ុន្តែបើចង់ប្រើប្រាស់វាទាល់តែអ្នក បង្កើនកំរិតនៃការព្រោះ ឬរកពូជថ្មីមកជំនួស។

ពពួកលេហ្គីម (Legume)

-គ្រាប់មានគុណភាពល្អ កំរិតដំណុះច្រើនជាង ៤០%ការដាំមានការដុះលូតលាស់ល្អ
- កំរិតដំណុះគ្រាប់ច្រើនជាង ៤០% តែវាមានសំបកគ្រាប់ក្រាស់ រឹង ត្រូវដាស់ដំណេកគ្រាប់
- ដំណុះគ្រាប់តិចជាង ៤០% ពិនិត្យឃើញគុណភាពគ្រាប់អន់មិនអាចប្រើបាន ។ បើចង់ប្រើប្រាស់ ពូជនេះ នោះអ្នកត្រូវបង្កើនបរិមាណ កំរិតព្រោះ ឬ រកពូជថ្មីជំនួស។

សាកល្បងដំណុះគ្រាប់ពូជ

៥.៣- ប្រតិទិនដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ជាទូទៅពេលវេលាក្នុងការដាំដុះចំណីសត្វភាគច្រើនចាប់ផ្ដើមនៅរដូវវស្សា តែតំបន់ខ្លះមានដំណើរការចាប់ពី ចុងរដូវប្រាំង ក្នុងអំឡុងខែ កុម្ភៈ ទៅ ចំពោះតំបន់ដែលមានទឹកស្រោចស្រពគ្រប់គ្រាន់។

ល.រ	សកម្មភាពអនុវត្ត	មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ
១	*ពូកស្ទៅដាំដោយគ្រាប់*												
	រៀបចំដី												
	ដំណើរការដាំ												
	ថែទាំ និង ប្រមូលផល												
២	*ពពួកស្មៅដាំដោយដើម*												
	រៀបចំដី												
	ដំណើរការដាំ												
	ថែទាំ និង ប្រមូលផល												
៣	*ពួកលេហ្គីមដាំដោយគ្រប់*												
	រៀបចំដី												

	ដំណើរការដាំ												
	ថែទាំ និង ប្រមូលផល												
៤	*ពូកលេហ្គីមដើមឈើ ដាំដោយគ្រាប់*												
	បណ្តុះគ្រាប់												
	ដំណើរការដាំ												
	ថែទាំ ប្រមូលផល												
៥	*ពូកលេហ្គីមដើមឈើ ដាំដោយគ្រាប់*												
	បណ្តុះកូន												
	ដំណើរការដាំ												
	ថែទាំ និងប្រមូលផល												

.ពេលវេលាដំណើរការសកម្មភាពនៃការដាំដុះនេះមានការប្រែប្រួល *អាស្រ័យទៅនឹង របបទឹកភ្លៀង ទីកន្លែងដាំដុះ និងប្រភពទឹកស្រោចស្រព ។*

៥.៤-បច្ចេកទេសក្នុងការដាំដំណាំចំណីសត្វ

ការដាំដំណាំចំណីសត្វ ជាសំខាន់គេអនុវត្តតាម ៤ របៀប ដែលរបៀបនីមួយៗប្រែប្រួលទៅតាមប្រភេទពូជ និងទៅតាមលក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់វា វិធីទាំងនោះមានៈ វិធីដាំដោយគ្រាប់ផ្ទាល់ ដាំដោយបំបែកគល់ ដាំដោយកូន បណ្តុះ វិធីដាំដោយដើម ឬមែកបណ្តុះ ។

ក-វិធីដាំដោយគ្រាប់ផ្ទាល់

វិធីនេះភាគច្រើនគេអនុវត្ត ទៅលើពូកស្មៅ និង លេហ្គីមមួយចំនួនដែលមានគ្រាប់តូចៗ និងមានសំបកគ្រាប់ ស្តើងៗ ដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួលដុះ និងមានលទ្ធភាពបឺតសំណើមពីដី ដើម្បីដុះពន្លកបានល្អ។

ពពួកស្មៅស្ទើរតែគ្រប់ប្រភេទពូជ គេអាចដាំវាបានដោយប្រើគ្រាប់ផ្ទាល់ លើកលែងតែ ក្រុមនេពារ ដូចជា យីងក្រាស ស្មៅដំរី ដែលយើងដាំវាដោយប្រើដើម។ ក្រៅពី ស្មៅមានពពួកលេហ្គីម ដូចជា ស្តាយឡូ ឱសមិនធុស និងពពួកលេហ្គីមដើមវល្លិមួយចំនួនទៀតដែលអាចដាំវាដោយគ្រាប់ដូចជាពពួកស្មៅដែរ(មើលតារាងទំព័រទី២២) ។

បច្ចេកទេសដាំដោយប្រើគ្រាប់មានៈ

-រៀបចំដីអោយហ្មត់ល្អ រាបស្មើ និងធ្វើការសំអាតស្មៅចង្រៃ ចេញអោយស្អាតមុនពេលដាំ

-ឆ្វួតដីដោយប្រើចប ធ្វើជាចង្អូរ ជំរៅ ៣ ស.ម - ៣,៥ស.ម អោយត្រង់ល្អ សម្រាប់ដាក់គ្រាប់ដាំ

-ដាក់គ្រាប់ដាំតាមចង្អូរឆ្វួតរួច កប់ដីក្នុងជំរៅ១,៥ស.ម - ២ ស.ម ហើយបង្ហាប់អោយគ្រាប់ប៉ះនិងដី

-ករណើដាំជាជួរ ទុកចន្លោះពីជួរមួយទៅជួរមួយ ៣៥-៤០ស.ម ធ្វើយ៉ាងនេះងាយគ្រប់គ្រងសំអាតស្មៅ

-ការដាំអាចរោយដោយដៃ ឬ ប្រើកំប៉ុងចោះរន្ធ ដាក់គ្រាប់ចូលហើយគោះទំលាក់គ្រាប់ តាមចង្អូរជួរ

- បរិមាណគ្រាប់ដែលដែលប្រើ ៤-៥គក្រ/ហិតាចំពោះគ្រាប់ដែលមានដំណុះពី ២០-៣០%

-បើដាំជាលក្ខណៈសាប យើងចាំបាច់គោរពតាមបទដ្ឋានបច្ចេកទេសក្នុងការប្រើគ្រាប់គឺ ៤-៥គក្រក្នុង មួយហិកតា

ដាំគ្រាប់ពូជដោយប្រើកំប៉ុងគោះ

ដាំគ្រាប់ពូជ រោយដោយដៃ

ខ-ការដាំដោយប្រើដើមបំបែក

ការបំបែកដើមដំណាំចំណីសត្វដើម្បីដាំភាគច្រើនគេអនុវត្តបានតែនៅលើ ពពួកស្មៅចំណីសត្វ ដែលមាន កំពស់ដើម ទាប និងកំពស់ ដើមមធ្យម ។ ចំពោះពួកស្មៅមានកំពស់ដើមខ្ពស់ ពួកលេហ្គឹម និងលេហ្គឹដើមឈើ ប្រភេទ ខ្លះយើងអាចបំបែកវា ដាំបានតែវាពុំសូវទទួលលទ្ធផលល្អ ហើយជួនពេលខ្លះដុះលូតលាស់ តែមានសភាពយឺតយ៉ាវពិបាកក្នុងការថែទាំអោយលូតលាស់ល្អនាំអោយមានការចំណាយពេលវេលាយូរ(មើលតារាងកំណត់សំគាល់ការប្រើប្រាស់ពូជខាងលើ) ។

ការបំបែកស្មៅចំណីសត្វគេអនុវត្តនូវ វិធីសាស្ត្រដូចខាងក្រោមៈ

-ចាប់ផ្តើមដំណើរការអនុវត្តសកម្មភាពបំបែកស្មៅចំណីសត្វនៅពេលដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ជោគជាំល្អ

-គេអាចបំបែក វានូវរដូវមិនមានភ្លៀងគ្រប់គ្រាន់ក៏បានប្រសិនបើមានប្រភពទឹកស្រោចស្រពត្រឹមត្រូវ

-រៀបចំដីនៅកន្លែងដាំដែលត្រូវដាំអោយហ្មត់ល្អ ហើយរើសសំអាតស្មៅចង្រៃចេញអោយស្អាត

-បំបែកកូនកូនស្មៅមួយចំនួនចេញពីគុម្ពរបស់វា ពេលវាមានអាយុចាប់ពី ៣០-៦០ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ

-ជ្រើសរើសកូនស្មៅដែលមានដើមថ្លុះល្អមានកំពស់ទាបល្មមនៅក្នុងគុម្ព (មិនខ្ពស់ពេកនៅក្នុងគុម្ព)

-កាត់ស្លឹកក្នុងកំរិត ២/៣ចេញ ដើម្បីអោយវាមានសភាពរឹងមាំនៅពេលដាំ និងលូតលាស់បានល្អ

-ចំពោះការដឹកជញ្ជូនទៅដាំនៅដំបន់ឆ្ងាយត្រូវរុំកូនពូជស្មៅដែលរំលែកដោយក្រដាស់ផើ្សមទឹក ហើយ ច្រកចូស្បោងផ្លាស់ស្ទិកបិទអោយជិត ។

-សរសេរផ្លាក កត់ត្រាពី ឈ្មោះពូជ ទីកន្លែងផ្តល់ពូជ អ្នកផ្តស់ពូជ ទីកន្លែងផ្ញើទៅ មុនពេលដឹកជញ្ជូន ឬផ្ញើរទៅកន្លែងដាំផ្សេងទៀត ។

-ការរៀបចំវិចខ្ចប់បែបនេះមិនត្រូវទុកអោយលើពីរយៈពេល៥ថ្ងៃ

-ការដាំ ត្រូវរៀបចំជាជួរ ដោយទុកចន្លោះជួរ ៤០ស.ម ចន្លោះគុម្ព ១,៥ - ២ស.ម

-ពេលដាំត្រូវកប់គល់ ក្នុងជំរៅ ៣ - ៤ស.មទៅក្នុងដីហើយសង្កត់ដីអោយណែនល្អជៀសវាងកាដួល ។

របៀបវិចខ្ចប់កូនពូជ　　　　　　　　　　របៀបដាំដោយប្រើកូនពូជរំលែក

គ-ការដាំណាំចំណីសត្វដោយកូនបណ្តុះ

វិធីដាំដំណាំចំណីសត្វដោយកូនបណ្តុះភាគច្រើនគេអនុវត្តន៍ទៅលើពូកលេហ៊ីមដើមឈើ ដែលគ្រាប់វាមានសំបកក្រាស់ពិបាកក្នុងការដុះប្រសិនបើយើងដាំផ្ទាល់ដោយមិនបណ្តុះគ្រាប់វាជាមុន ។ វិធីបណ្តុះគេអាចអនុវត្តបានតាមពីររបៀប គឺការបណ្តុះគ្រាប់ដោយប្រើថង់បណ្តុះ និងការបណ្តុះដោយថ្នាល បណ្តុះ ។

ចំពោះដីសម្រាប់បណ្តុះត្រូវរៀបចំជាល្បាយមាន ៦០% ដី១៥% កំប៉ុស្ត១៥% អង្កាមពុកៗឬអាចម៍រណានិង១០%ជាលាមកគោគ្រៀមច្របល់ចូលគ្នាអោយសព្វល្អទើបដំណើរការដាក់គ្រាប់បណ្តុះ ។

សម្រាប់កាបណ្តុះក្នុងថង់ ដាក់គ្រាប់ ១-២គ្រាប់/១ថង់ បើបណ្តុះដោយថ្នាលគោរពតាមបទដ្ឋាន ៣០០ទៅ ៤០០ គ្រាប់ក្នុងផ្ទៃដី១ម៉ែត្រការ៉េ ។

គេអាចដាំកូនដំណាំចំណីសត្វ នៅជុំវិញផ្ទះ ជុំវិញរបងចំការដំណាំ បើដាំជាលក្ខណៈចំរុះត្រូវរៀបវានៅផ្នែក ខាងបង្អស់នៃចំការ ព្រោះពូជដំណាំចំណីសត្វដែលគេនិយមបណ្តុះកូនដើម្បីដាំ ភាគច្រើនមានដើមធំបើដាំវានៅ កណ្តាល វានឹងផ្តល់ផលប៉ះពាល់ដល់ដំណាំដែលមានដើមទាប ។

បច្ចេកទេសក្នុងការដាំដំណាំចំណីសត្វដោយកូនបណ្តុះរួមមាន:

-កូនបណ្តុះចាប់ផ្តើមយកទៅដាំនៅពេលវាមានអាយុចាប់ពី ៤៥-៦០ថ្ងៃបន្ទាប់ពីបណ្តុះ

-ជាការល្អចំពោះការដកកូនដែលបានសាបដោយថ្នាលដកវានៅពេលមានភ្លៀងធ្លាក់ភ្លាមបើគ្មាន ភ្លៀងគួរស្រោចទឹកវាអោយបានជោគ ហើយទុកវារយៈពេល២៤ម៉ោងទើបដកជាការល្អព្រោះដីធូងាយដក ។

-កាត់ស្លឹក និងចុងត្រួយចេញដោយប្រើកូនកាំបិតមុត ហើយជៀសវាងការកាច់ដោយដៃ

-ជុំរះសំអាតដី នៅកន្លែងដែលត្រូវដាំ ជីករណ្តៅមានអង្កត់ផ្ចិត១០-១៥ស.ម ជុំរៅ២០-៣០ ស.ម

-បាដីផ្នែកខាងលើកំរាស់ប្រហែល៥ស.មទុកមួយកន្លែងសម្រាប់កប់គល់កូនដំណាំព្រោះវាជាដីជីជាតិ

-ដាក់ជីកំប៉ុស្ត ឬ ជីលាមកសត្វចូលទៅក្នុងរណ្តៅប្រមាណ១/៣នៃដីដែលត្រូវកប់គល់ដំណា ំហើយច្របល់វាអោយសព្វល្អ ជាមួយដីដែលបានបាទុក។

- រៀបចំរណ្តៅបានល្អ ដាក់កូនដំណាំចំណីសត្វចូលទៅក្នុងរណ្តៅ លៃយ៉ាងណាកុំអោយបទចុងឬស បើជាកូនបណ្តុះដោយថង់ត្រូវកាត់យកថង់មណ្តុះចេញមុនពេលកប់គល់វា ការកប់គល់ត្រូវជាន់បង្ហាប់អោយណែន។

-គ្របគល់ដំណាំដោយប្រើចំបើងឬកំទេចកំទីសំរាមអោយបានជិតល្អ ដើម្បីរក្សាសំណើមដី។

-ស្រោចទឹកអោយបានជោគ១00% រយះពេល ៤-៥ថ្ងៃបន្ទាប់ពីថ្ងៃដាំ។

ព្យាយាមសំអាតស្មៅចង្រៃជុំវិញគល់ដំណាំអោយបានស្អាត ពេលដំណាំនៅតូច ឬ ការដុះលូតលាស់មិនទាន់បាន ល្អ រយៈពេល៧-១០ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ កូនដំណាំចំណីសត្វ វានឹងចាប់ផ្តើមដុះពន្លកស្លឹកនៅតាមភ្នែករបស់វា។ ៤៥-៦៥ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដុះស្លឹក យើងអាចចាប់ផ្តើមប្រមូលផលវាក្នុងកំរិតតិចតួចបាន។

ឃ-វិធីដាំដោយដើម ឬ មែកបណ្តុះ

ដំណាំចំណីសត្វច្រើនប្រភេទ មានលទ្ធភាពក្នុងការដុះលូតលាស់ជាដើមថ្មីបាន ដោយសារមែក ឬ ដើមរបស់ វាតាមរយៈការដាំផ្ទាល់និងតាមការបណ្តុះមែក។ ប្រភេទដំណាំចំណីសត្វទាំងនោះរួមមានក្រុមស្មៅនេពារ (Napier) ដូចជា ស្មៅដឺរី ស្មៅឃីងក្រាស ពួកលេហ្គឹមដើមឈើមួយចំនួនមាន គ្លីរីស៊ីដ្យា មន ទ្រើ ចាន់ត្រា រួមជាមួយប្រភេទ មួយចំនួនទៀត។ របៀបដាំដំណាំចំណីសត្វប្រភេទនេះ ត្រូវការរៀបចំជាលក្ខណៈបច្ចេកទេសផ្សេងៗ គ្នាដូចជា:

ពួកស្មៅនេពារ

-រៀបចំដីអោយបានស្អាតហើយ ជីករណ្តៅទំហំ១៥ ស.ម - ២០ស.ម ជំរៅ ២០-២៥ ស.ម

-រៀបចំ ចន្លោះជួរ ៤0-៥0ស.ម ចន្លោះគុម្ព ៤0 ស.ម

-លាយជីលាមកសត្វ ឬជីកំប៉ុស្ត ក្នុងកំរិត ១/៣ជាមួយដី ដោយច្របល់អោយបានសព្វល្អក្នុងរណ្តៅ

-ជ្រើសរើសដើមស្មៅដែលមានលក្ខណៈរឹងមាំល្អ ហើយជាដើមដែលនៅខ្ចីល្មមដើម្បីបណ្តុះ

-ពិនិត្យចំណុចដំណុះ(ភ្នែក)របស់វាមិនខ្វាក់ ឬមិនរបកទើបជាការល្អហើយពេលដាំត្រូវដាក់ភ្នែកវា អោយនៅផ្នែកខាងលើ ឬ ផ្នែកចំហៀង តែត្រូវជៀសវាងដាក់នៅផ្នែកខាងក្រោម។

-កាត់ដើមវាជាកង់ៗ ប្រវែងពី៣0-៣៥ ស.ម ហើយលៃយ៉ាងណាអោយជាប់៣ថ្នាំង/១កង់

-ដាក់ដើមដាំ១-២កង់/១រណ្តៅ ដោយរៀបក្នុងទំរេតមុំ ៤៥ ដឺគ្រេ និងលប់ដីសង្កត់អោយណែនល្អ

-គ្របរណ្តៅដែលដាំរួចដោយគល់ជញ្ជ្រាំង ចំបើង ឬសំរាម ហើយស្រោចទឹកអោយជោគ៤-៥ថ្ងៃ

ការដាំបែបនេះក្នុងករណីថែទាំបានល្អវានឹងចាប់ផ្តើមដុះពន្លកនៅពេលវាមានអាយុ ៧-១០ថ្ងៃ បន្ទាប់ហើយ ផ្តល់ផលនៅពេលវាមានអាយុ ៣0-៦0ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ យើងអាចកាត់វាផ្តល់អោយសត្វបានជាបន្តបន្ទាប់។

ពូកលេហ្គីមដើមឈើ

ចំពោះពួកមន ទ្រីចាន់ត្រា គ្លីរីស៊ីដ្យា ដែលជាពួកដើមឈើលេហ្គីមគេអាចដាំវាបានដូចគ្នាទៅ នឹងស្នោនេពារ ដែរ តែការដុះលូតលាស់របស់វា មិនសូវបានល្អ ហេតុនេះ ដើម្បីអោយវាមានដំណើរការល្អចាំបាច់ត្រូវការផ្សាំមែក របស់វាអោយដុះពន្លកជាមុនសិន ទើបដាំ របៀបនៃការដាំវារួមមាន:

-កាត់មែកពូជ ណាដែលនៅខ្ចីល្មម (សំគាល់សំបកវាមានពណ៌បៃតងចាស់)ជាកង់ៗប្រវែង ២០-២៥ ស.ម ដោយធ្វើយ៉ាងណាកុំអោយរបកសំបកក្នុងពេលកាត់ ឬ ពេលដឹកជញ្ជូន។

-លាយដីជាមួយជីកំប៉ុស្ត ឬជីលាមកសត្វកំរិត១/៣ ហើយច្របល់វាចូលគ្នាអោយសព្វល្អច្រកចូលស្បោងបណ្តុះ។

-ដាក់ដើមពូជបណ្តុះក្នុងស្បោង រយៈពេល ១០-១៥ថ្ងៃ បន្ទាប់មកយកវាទៅដាំ

-មុនពេលដាក់កូនដំណាំចំណីសត្វដាំត្រូវកាត់យកស្បោងបណ្តុះចេញ ដើម្បីអោយឬសវាលូតបានល្អ និងធ្វើការបង្ហាប់ដីអោយបានណែនល្អ។

-គ្របគល់កូនដំណាំដោយចំបើង ប ឬកំទេចសំរាម ហើយស្រោចទឹកវាអោយជោគល្អរយៈពេល ៤-៥ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ។

-ការដាំរៀបចំ ចន្លោះជួរ ២,៥-៣ម ចន្លោះដើម ២-២,៥ម

ក្រោយពេលដាំរយៈពេល ៤៥-៦០ថ្ងៃ ដំណាំ និង ដុះស្លឹកពេញលេញ នោះយើងអាច ចាប់ផ្តើមប្រមូលផល វាក្នុងកំរិត៣0-៤0% ហើយនិងអាចប្រមូលផលជាលើកបន្តបន្ទាប់ទៀត នៅពេលស្លឹកវាដុះលូតលាស់ពេញលេញ។

ការប្រមូលលផលត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្នជៀសវាង ការកាច់ដោយដៃ ការកាត់ដោយកាំបិត មិនសូវមុត ឬការទាញអោយរហែកសំបក ដែលជាប្រការនាំអោយដំណាំចំណីសត្វមានការដុះលូតលាស់យឺត ឬអាចមានការខូចខាតទាំងស្រុងក៏មាន។

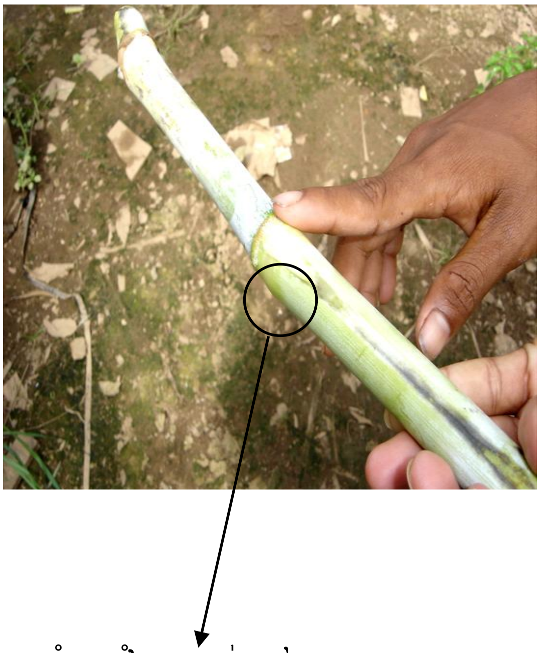

ចំណុចដំណុះ របស់ស្នោពួក នេពារ

របៀបបណ្តុះមែកពូជ

ង/ការរៀបចំប្លង់ដាំដំណាំចំណីសត្វ

ដំណាំចំណីសត្វគេអាច រៀបចំដាំបានច្រើនរបៀប វាអាស្រ័យទៅនឹង ជម្រើសឬចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់អ្នកដាំ តែជាលក្ខណៈបច្ចេកទេស រួមជាមួយនិងបទពិសោធន៍របស់កសិករ ការដាំត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមបីរបៀបគឺៈ

-ការដាំដំណាំចំណីសត្វតែមួយប្រភេទពូជ

-ការដាំជាប្លង់លក្ខណៈចំរុះពូជ

-ការដាំជាលក្ខណៈដូរឆ្លាស់ពូជ

ចំពោះបច្ចេកទេសដាំ មានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា តែវាមានការខុសគ្នា ទៅលើ បច្ចេកទេសរៀបចំ បែង ចែកប្លង់ដាំដុះ វិធីនៃការប្រើប្រាស់ពូជ និងពេលខ្លះត្រូវការមានរបៀបគ្រប់គ្រង ចាត់ចែងខុសៗគ្នាផងដែរ។

១ ការដាំដំណាំចំណីសត្វតែមួយប្រភេទពូជ

កសិករ ឬអ្នកដាំដំណាំចំណីសត្វអាចជ្រើសយកនូវវិធីដាំដំណាំចំណីសត្វតែមួយមុខគត់នៅក្នុងចំការចំណីសត្វមួយប្លង់ ដោយគេអាចដាំ ជាលក្ខណៈចំការស្មៅ ចំការពួកលេហ្គីម ឬដាំលេហ្គីមដើមឈើ។ ការបង្កើតអោយមាន ចំការដំណាំបែបនេះភាគច្រើនជាការដាំដែលបំពេញអោយលក្ខណៈដូចខាងក្រោមៈ

-ដាំជម្រើសតាមពូជដែលគេពេញចិត្ត ដូចជា ដុះលូតលាស់លឿន គុណភាពល្អ បរិមាណផលច្រើន

-ដាំបំពេញតាមតំរូវការប្រើប្រាស់ ឬតំរូវទៅតាមប្រភេទសត្វដែលគេចិញ្ចឹម ដូចជា អ្នកចិញ្ចឹមពពែ គេត្រូវការដាំពួកលេហ្គីមដើមឈើ ប្រភេទ គ្លីរីស៊ីដ្យាច្រើនសរាប់យកស្លឹកផ្តល់ជាចំណីវា។

-ដាំតំរូវទៅតាមស្ថានភាពដីជាតិដី អាកាសធាតុ តំបន់ដែលមានលក្ខណៈអំណោយផលអោយ ឧទាហរណ៍ នៅតំបន់ជួមាត់ទន្លេ ដោយសារទឹកជំនន់នៅរដូវវស្សា កសិករភាគច្រើននិយមដាំនូវពួកស្មៅ នេពា ព្រោះវាមានដើមខ្ពស់ ហើយវាធានាបានទៅនឹងការលិចទឹកល្អជាងប្រភេទស្មៅដទៃទៀត។

នៅមានលក្ខណៈផ្សេងៗទៀតជាច្រើនដែលតំរូវអោយកសិករជ្រើសរើសយកនូវវិធីដាំដំណាំចំណីសត្វតែ មួយមុខ ឬមួយប្រភេទពូជ។

ការដាំជាលក្ខណៈចំរុះពូជ

ការដាំដំណាំចំណីសត្វជាលក្ខណៈចំរុះពូជ វាជាវិធីដាំដុះមួយប្រភេទដែលអាចចាត់ទុកថាសមស្រមទៅ នឹង លក្ខណៈបច្ចេកទេសព្រោះវាបានបំពេញតំរូវការប្រភេទចំណីសម្រាប់សត្វ និងបានរៀបចំដំណាំចំណីសត្វ ត្រឹមត្រូវ ទៅ តាមលក្ខណៈជីវសាស្ត្ររបស់វា ការងាររៀបចំគឺៈ

-រៀបចំប្លង់ដីមួយអោយសមស្រប និងការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

-ពិនិត្យស្ថានភាពដី និងធ្វើការបែងចែកវាជាកូនប្លង់តូចៗ នៅក្នុងប្លង់ធំ

-រៀបចំដីទៅតាមស្ថានភាព និងតំរូវការរបស់ពូជដើម្បីអោយដំណាំនីមួយៗងាយស្រួលក្នុងការដុះ លូតលាស់បានល្អ។

-ដាំប្រភេទដំណាំចំណីសត្វទៅតាមប្លង់ដែលបានរៀបចំហើយនិងទៅតាមប្រភេទដំណាំដែលយើងចង់ដាំ។

ការរៀបចំប្លង់ដាំតាមលក្ខណៈចំរុះ បែបនេះវាមានផលលំបាកដោយ ត្រូវការផ្ទៃដីធំទើបយើងអាចរៀបចំ

បានងាយស្រួល និងម្យាងទៀតអ្នកដាំត្រូវយល់ដឹងអោយបានច្បាស់ពី ប្រភេទដំណាំនិមួយៗ ជាពិសេសទំហំនៃការលូតលាស់របស់វា ដើម្បីអោយការរៀបចំដំណើរការដាំបានសមស្រប ។

ការដាំជាលក្ខណៈជួរឆ្លាស់ពូជ

ការដាំដំណាំចំណីសត្វជាលក្ខណៈជួរឆ្លាស់វាជាបច្ចេកទេសថ្មីមួយដែលអាចជួយអោយកសិករ ឬអ្នកដាំទូទៅ អនុវត្តបានត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ។

ការរៀបចំការដាំបែបនេះវាមានសារៈសំខាន់ ច្រើនដូចជា:

-មានប្រភេទដំណាំចំណីសត្វច្រើនប្រភេទនៅក្នុងចំការតែមួយហើយអាចតំរូវបានតាមតំរូវការសារធាតុចំណីដែលសត្វត្រូវការ ។

-ដោយវាមានលក្ខណៈជាជួរត្រង់ និងមានចន្លោះជួរច្បាស់លាស់វាសំរួលដល់ការងារសំអាតស្មៅ ចង្រៃ ហើយនិងមានភាពងាយស្រួលក្នុងការថែរក្សាដំណាំ ។

-ជួយអោយអ្នកដាំងាយក្នុងការធ្វើប្លង់កំណត់សំគាល់ពូជបានត្រឹមត្រូវ ដោយគ្រាន់តែបង់លេខ សំគាល់នៅលើក្រដាស់ប្លង់ នៅពេលចាប់ផ្តើមដំណើរការដាំ ។

-ការឆ្លាស់ជួររវាងស្មៅ និង លេហ្គីមអាចជួយដល់ការងារថែរក្សាដីជាតិដីបានល្អជាងប្លង់ ដាំដំណាំ ចំណីសត្វតែមួយប្រភេទ និងប្លង់ដាំជាលក្ខណៈចំរុះ ព្រោះពួកលេហ្គីមភាគច្រើនវាជួយបង្កើនជីជាតិដី ។

ការដាំដំណាំចំណីសត្វតាមរបៀបជាជួរឆ្លាស់ពូជដំណើរការទៅបានលុះត្រាតែមានការរៀបចំ ការងារមួយ ចំនួនដូចខាងក្រោម:

-រៀបចំប្រភេទពូជដែលមានអាយុកាលដុះលូតលាស់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា

-រៀបចំពូជដែលមានកំរិតនៃការលូតលាស់កំពស់ និងកំរិតការបែកគុម្ពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា

-រៀបចំដាំប្រភេទដំណាំចំណីសត្វដែលមានដើមធំ និងខ្ពស់នៅផ្នែកខាងៗនៃចំការ

-រៀបអោយមានការឆ្លាស់ជួររវាង ប្រភេទស្មៅជាមួយពួកលេហ្គីម ជៀសវាងឆ្លាស់ជួររវាងស្មៅនិងស្មៅ ប្រសិនបើអាចធ្វើទៅបាន ។

រូបភាពនៃការរៀបចំប្លង់ដាំដំណាំចំណីសត្វ

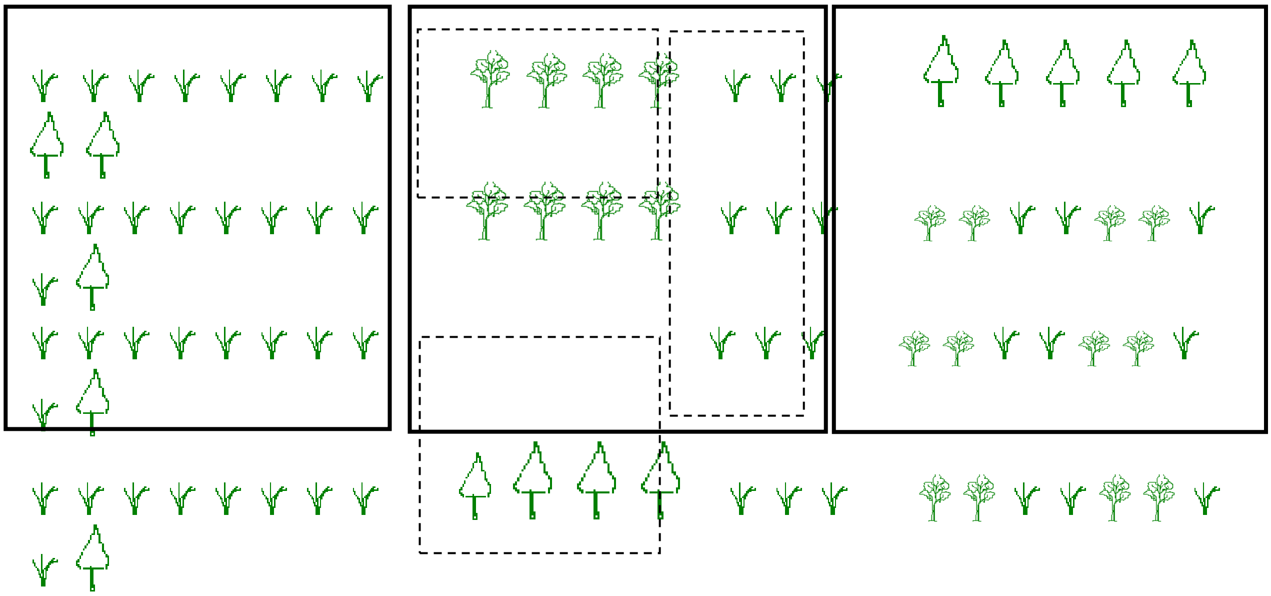

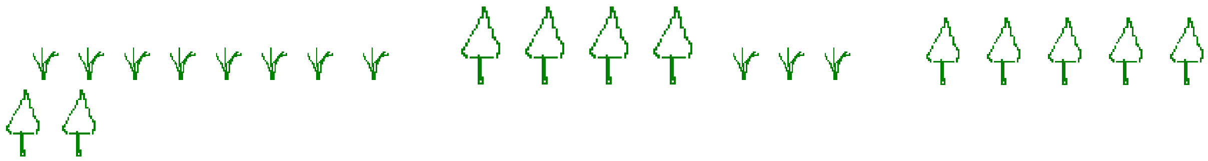

ដាំតែមួយប្រភេទពូជ ដាំជាប្លង់ចំរុះពូជ ដាំ ជាជួរឆ្លាស់ពូជ

ច/តារាងសង្ខេបកំរិតដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ប្រភេទពូជ	*បរិមាណពូជប្រើជាធ្យូម (ហិត)*	*ចន្លោះជួរ (សម)*	*ចន្លោះគុម្ព (សម)*	*ផ្សេងៗ*
ស្មៅដាំដោយគ្រាប់	*៤-៥គក្រ*	*៤០*	*០*	*កំរិតដំណុះ២០%*
ស្មៅដាំដោយគល់	*១៧០០០គល់*	*៤០*	*១០-១៥*	*កំរិតដំណុះ១០០%*
ពូកលេហ្គីមដាំគ្រាប់	*៤-៥គក្រ*	*៤០*	*០*	*កំរិតដំណុះ៤០%*
ពូកស្មៅនេពារ	*១២៥០០កំណាត់*	*៤០-៥០*	*៤០*	*កំរិតដំណុះ១០០%*
លេហ្គីមដើមឈើ	*២០០០ ដើម*	*២៥០-៣០០*	*២០០-២៥០*	*កំរិតដំណុះ១០០%*

៥.៥- សំភារៈប្រើប្រាស់ក្នុងការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ក្នុងការដាំដំណាំចំណីសត្វ តាមប្លង់ដីតូចៗជាលក្ខណៈគ្រួសារ ការត្រៀមបំរុងសំភារៈ សម្រាប់ធ្វើការដាំដុះមិន មានអ្វីជាសំខាន់ គឺប្រើប្រាស់នូវសំភារៈណាដែលកសិករមាននៅក្នុងតំបន់របស់គាត់ សំភារៈទាំនោះមានៈ

សំភារៈសម្រាប់ធ្វើរបងការពារៈ

- *បង្គោលរបង អាចប្រើកូនឈើ គល់ឬស្សី ធាងដូង ឬ ធាងត្នោត*
- *របាសម្រាប់បាំងពទ្ធ័ជុំវិញចំការដំណាំ អាចប្រើដើម ឬសស្សី សំរះបន្ទា ឬអ្វីៗដែលអាចរកបាន*
- *សំភារៈសម្រាប់ចង ឬវាយភ្ជាប់ មាន ដែកគោល ឬខ្សែចំណងរបា ពោះធាងត្នោត ឬ វល្លិ*

សំភារៈសម្រាប់ដាំ

- *ខ្សែសិន ឬខ្សែសម្រាប់ជាគោលក្នុងការឆូតជួរ នៅពេលដំណើរការដាំ ដើម្បីអោយជួរត្រង់ល្អ*
- *ចបជុំរៈប្រើសម្រាប់ឆូតជាគន្លងជួរ សម្រាប់ដាក់គ្រូបពេលដាំ*
- *កំប៉ុងសម្រាប់គោះគ្រាប់ពូជនៅពេលដាំ ឬចានសម្រាប់ដាក់គ្រាប់រោយនៅពេលដាំ*
- *ចបជីក សម្រាប់ជីករណ្តៅ ក្នុងករណីដាំកូនដំណាំចំណីសត្វ*

ការងារពូជដំណាំចំណីសត្វ

- *បញ្ជីសម្រាប់កត់ត្រាគ្រាប់ពូជ(កត់ត្រាឈ្មោះគ្រាប់ពូជ ប្លង់ជួរគ្រាប់ពូជដែលបានដាំ)*
- *គ្រាប់ ឬកូនពូជដំណាំចំណីសត្វដែលត្រូវដំណើរការដាំ*
- *សំភារៈសម្រាប់ដាស់ដំណេកគ្រាប់ពូជ*
- *សំភារៈសម្រាប់ធ្វើការបណ្តុះកូនពូជ(មានកន្ត្រៃសម្រាប់កាត់ កូនកាំបិត ស្តុតរុំ ថង់បណ្តុះ កំប៉ុស្ត)*

សំភារៈសម្រាប់បង្ហាញកសិករ ដើម្បីអោយកសិករសហការណ៍មានការយល់ដឹងមានការចូលរួមពីការរៀបចំ ឬងដាំ កត់សំគាល់បានពីឈ្មោះ ដំណាំតាមជួរដាំ និងយល់ដឹងគ្រួសៗអំពីបច្ចេកទេសដាំចាំបាច់ណាស់ យើងត្រូវធ្វើការពន្យល់កសិករជាក្រុម មុន ពេលដំណើរការដាំសំភារៈទាំងនោះមានៈ

- ក្រដាស់ផ្ទាំងធំ សម្រាប់ប្រើសម្រាប់ សរសេរបង្ហាញ ឬគូប្លង់ដាំបង្ហាញកសិករ

- ហ្វឺតសរសេរក្រដាស់ សម្រាប់សរសេរនៅពេលពន្យល់កសិករ

- ផ្ទាំងគំនូរ តួរស្រាប់ បញ្ជាក់ពីសកម្មភាព អនុវត្ត

ក្រៅពីនេះ ការត្រៀមកំលាំពលកម្មចូលរួមជាការងារសំខាន់ នៅក្នុងពេលដំណើរការដាំដំណាំចំណីសត្វ ហើយម៉្យាងទៀតអ្នកសំរបសំរួល ឬ អ្នកដឹកនាំអនុវត្ត ចាំបាច់ត្រូវតែមានការចូលរួមដោយមិនអាចខ្វះបាន ។

៥.៦- ការថែទាំដំណាំចំណីសត្វក្រោយពេលដាំ

ការថែទាំដំណាំចំណីសត្វវាជាចំណែកមួយនាំអោយការផ្សព្វផ្សាយ និងការអនុវត្តន៍សកម្មភាពពង្រីកផលិត កម្មដំណាំចំណីសត្វរបស់យើងទទួលបានជោគជ័យ ។ បើយើងទាំងអស់គ្នាគ្រាន់តែនាំគ្នាដាំ ដោយបោះបង់នូវសកម្ម ភាពថែទាំជាទូទៅវាបានធ្វើអោយកំរិតបរាជ័យរបស់យើង មានរហូតដល់ទៅ៩៥% ហើយវារិតតែមានផលលំបាក ធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀតប្រសិនបើយើងអនុវត្តជាមួយកសិករ ។ ចំណុចសំខាន់ៗក្នុងការអនុវត្តលើការងារថែទាំដំណាំចំណីសត្វក្រោយពេលដាំរួមមានៈ

- ការពិនិត្យមើលជាប្រចាំ សំដៅធ្វើយ៉ាងណាកុំអោយមានកត្តាបំផ្លាញពីខាងក្រៅ ដូចជាគោ ក្របី ចូលស៊ីក្នុងចំការ ឬស្មៅចង្រៃដុះលប់ពេលដំណាំចំណីសត្វនៅតូច នាំអោយមានការខូចខាត ។

- ជំរះសំអាត(យកជើង) ពេលដំណាំចំណីសត្វនៅតូចដើម្បីអោយវាដុះលូតលាស់ល្អ

- យល់ដឹងអំពីភាពបាត់បង់ជីជាតិដី និងធ្វើការបន្ថែមជីទាន់ពេលវេលា

- យល់ដឹងពីវិធីកាត់ត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដើម្បីអោយដំណាំមានលទ្ធភាពលូតលាស់ល្អ

- ព្យាយាមសន្សំជីធម្មជាតិដាក់ចំការដំណាំអោយបានទៀងរាល់ឆ្នាំ និងឧស្សាហ៍ក្នុងការពង្រីកការដាំ

- ថែទាំជាពិសេសនៅរដូវប្រាំង ទាំងការកាត់ ការផ្សាំពូជ ឬការផ្តល់ទឹក បើអាចធ្វើទៅបាន

- បង្កើនកំរិតការពារដំណាំចំណីសត្វកាន់តែខ្លាំង នូវរដូវប្រាំង ជៀសវាងការបោះបង់ចោល ដោយ យល់ឃើញថាវាផ្តល់ផលតិច ឬក៏ពុំសូវមានប្រយោជន៍សម្រាប់រដូវប្រាំង ។

៦. ការគ្រប់គ្រងចំការដំណាំចំណីសត្វតាមគ្រួសារ

ដំណើរការគ្រប់គ្រងដំណាំចំណីសត្វ មានគោលបំណងសំខាន់ ៤ គឺៈ

- គ្រប់គ្រងភាពស្ថិតស្ថេររបស់ដំណាំចំណីសត្វ ក្រោយពេលដាំ នោះមានអាយុកាលរស់នៅរបស់ ប្រភេទដំណាំ ការដុះលូតលាស់ នឹងកំណត់បានទូផលិតភាពរបស់ដំណាំចំណីសត្វ ។

- គ្រប់គ្រងទៅលើ បរិមាណគុណភាព និងភាពប្រែប្រួលរបស់ដំណាំចំណីសត្វ សំដៅធ្វើយ៉ាងណាបង្កើតនូវតុល្យភាពរវាងចំនួនសត្វនិងបរិមាណចំណីដើម្បីអោយកសិករមានលទ្ធភាពក្នុងការពង្រីកផលិតកម្មសត្វតាមគ្រួសារបាន ។

- គ្រប់គ្រងទៅលើការប្រើប្រាស់អស់លទ្ធភាពនូវអាហារូបត្ថម្ភសត្វក្នុងប្រពន្ធ័ដាំដំណាំចំណីសត្វតាម របៀបកាត់ផ្តល់អោយសត្វ ។

- គ្រប់គ្រងទៅលើ ទំនាក់ទំនង រវាងដំណាំចំណីសត្វ ទៅនិងបរិស្ថាននៅតំបន់ដាំដុះ និងផលប៉ះពាល់ ផ្សេងៗ ដែលអាចកើតមាន និងការកែរលំអរទាន់ពេលវេលា ។

ដើម្បីសំរេចអោយបាន នូវគោលបំណងនៃការងារគ្រប់គ្រង ទាំងអស់ខាងលើ មធ្យោបាយសមស្រប និងមានលក្ខណៈបច្ចេកទេស ដែលយើងត្រូវអនុវត្តមានៈ

- ដំណើរការនៃការផ្តល់ត្រឡប់ទៅវិញ នូវជីជាតិដី នៅចំការដំណាំចំណីសត្វ

- ដំណើរការនៃការគ្រប់គ្រងសំអាតស្មៅចង្រៃនៅក្នុងចំការដំណាំចំណីសត្វ បន្ទាប់ពីដាំ

- ដំណើការនៃការស្រោចស្រព ដំណាំចំណីសត្វបន្ទាប់ពីដាំ ប្រសិនបើភ្លៀងមិនគ្រប់គ្រាន់

- ដំណើរការនៃការកាត់ដំណាំចំណីសត្វសមស្របតាម បច្ចេកទេស និងតាមប្រភេទដំណាំចំណីសត្វ

៦.១- ការផ្តល់ត្រឡប់មកវិញនូវជីជាតិដី នៅចំកាដំណាំចំណីសត្វ

ជាទូទៅដីដាំដុះដំណាំចំណីសត្វសម្រាប់កាត់ ដឹកជញ្ជូន ផ្តល់ទៅអោយសត្វនៅកន្លែងចិញ្ចឹម តែងតែជួបប្រទះ នូវការបាត់បង់ ឬ ចុះថយនូវជីជាតិពីក្នុងដី ជាពិសេសចំការស្មៅសម្រាប់ជាចំណីគោ ក្របី ។ សារធាតុខនិជដែលតែង តែមានការបាត់បង់ធ្ងន់ធ្ងរជាងគេនោះមាន អាសូត ផូស្វ័រ និង ប៉ូតាស្យូម (NPK) ដូចនេះ បើយើងពុំមានការ បំពេញបន្ថែមត្រឡប់ទៅចំការវិញទេ នោះផលប៉ះពាល់វា នឹងកើតមានឡើងដល់ដំណាំចំណីសត្វរបស់យើង នៅក្នុង ឆ្នាំទី៣ទៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងអំឡុងពេលដាំដុះ ។

សញ្ញាសំខាន់ៗដែលបង្ហាញអោយឃើញ ដោយការបាត់បង់នូវជីជាតិដី នៅលើស្មៅចំណីសត្វ មានដូចជាៈ

- កំរិតដុះលូតលាស់របស់ដំណាំចំណីសត្វក្រោយពេលកាត់យឺត បើប្រៀបធៀបនិងឆ្នាំដំបូង

- ដើមស្មៅធំ រឹង ចន្លោះថ្នាំងខ្លី ស្លឹកតូចខុសធម្មតា កំពស់ដើមទាមជាងឆ្នាំដំបូង

- ស្លឹកបង្ហាញនូវការប្រែពណ៌ពីបៃតង មក លឿង ហើយរឹងនិងបង្ហាញច្បាស់នូវរជ្ជូវប្រាំង

- សភាពដីនៅកន្លែងដាំហាប់ណែន ហើយប្រែពណ៌ស្រលែតខុសពីធម្មតា

លក្ខណៈទាំងអស់វានឹងកាន់តែកើតមានខ្លាំងឡើងៗ ប្រសិនបើយើងពុំមានការបង្គ្រប់ត្រឡប់ទៅវិញនូវការបាត់បង់ជីជាតិដី ។

ជាបទពិសោធន៍របស់កសិករ ដែលបានអនុវត្តរួចមកហើយឃើញថា ការដាក់បញ្ចូលវិញនូវជីលាកសត្វ ប្រមាណ ៣៥០គក្រ ក្នុង ១០០០ម២ ក្នុង១ឆ្នាំ ចាប់តាំងពីឆ្នាំដំបូងមកភាពល្អរបស់ដំណាំចំណីសត្វនឹងមានជារៀង រាល់ឆ្នាំ ។

ចំពោះប្រភេទដីដែលបាត់បង់ជីជាតិខ្លាំងគេអាចប្រើ នូវបរិមាណជីគីមីខ្ពស់បំផុតទៅលើចំការដំណាំចំណីសត្វ តាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម (ប្រព័ន្ធដាំស្មៅសម្រាប់ច្រូតឱ្យសត្វស៊ី)

តារាង កំណត់កំរិតនៃការប្រើប្រាស់ជី នៅលើចំការដំណាំចំណីសត្វ

បរិមាណជីជាតិដីដែលបាត់បង់/ឆ្នាំ/ ១០០០ម ២	បរិមាណជីគីមីដែលត្រូវបំពេញ/ឆ្នាំ
៣២គក្រ/ឆ្នាំ អាសូត (N)	៧០គក្រ/ឆ្នាំ អ៊ុយរ៉េ (Urea)
២គក្រ/ឆ្នាំ ផូស្វ័រ (P)	១០គក្រ/ឆ្នាំ ទ្រីផូស្វាត (TSP)
២១គក្រ/ឆ្នាំ ប៉ូតាស្យូម K)	៤២គក្រ/ឆ្នាំ ប៉ូតាស្យូមក្លរ (Kcl)

(Werner W.Stür and Peter M.Horne) ។

៦.២- ការគ្រប់គ្រងសំអាតស្មៅចង្រៃ

ជាធម្មតាស្មៅចង្រៃដុះលូតលាស់ចាប់តាំងពីពេលដែលមានភ្លៀងធ្លាក់ដំបូង ដូចនេះវាត្រូវបានឆ្លងកាត់ការសំអាតពីរលើករួចមកហើយបន្ទាប់ពីដំណាក់កាលរៀបចំដីដាំដំណាំចំណីសត្វ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី នៅក្រោយពេលដាំវាផ្តើមដុះជាបន្តទៀត ហើយវាមានសន្ទុះលឿនជាងដំណាំចំណីសត្វនៅក្នុងអំឡុងពេល១០-១៥ថ្ងៃដំបូង។

ការកំចាត់ស្មៅចង្រៃក្រោយពេលដាំធ្វើឡើង ១-២ដង វាអាស្រ័យទៅនឹងកំរិតរាលដាលរបស់វា ជាធម្មតា គេចាប់ផ្តើមដកស្មៅចង្រៃចេញពីជួរដំណាំចំណីសត្វនៅថ្ងៃទី១៥ បន្ទាប់ពីការដាំ និងអាចធ្វើលើកទី២ប្រសិនបើកំរិត នៃការបំផ្លាញខ្លាំងក្នុងអំឡុងពេល១០-១៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីធ្វើលើកទី១ លើសពីនេះដំណាំចំណីសត្វវាមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដុះគ្របពីលើស្មៅចង្រៃ។

៦.៣- ការស្រោចស្រពដំណាំចំណីសត្វ

ជាទូទៅដំណាំចំណីសត្វយើងចាប់ផ្តើមដាំនៅដើមរដូវវស្សា ការធ្វើបែបនេះ យើងចង់ប្រើប្រាស់ទឹកភ្លៀង ដើម្បីស្រោចស្រព ។ ដំណាំចំណីសត្វភាគច្រើនវាអាចធនទ្រាំ និងរដូវប្រាំងរយៈពេលពី៥-៦ខែ ដូចនេះវាសមស្របទៅនិងអាកាសធាតុនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើង។

តំរូវការទឹកសម្រាប់ដំណាំចំណីប្រភេទខ្លះ

ល.រ	ប្រភេទដំណាំចំណីសត្វ	តំរូវការកំពស់ទឹក (mm)	ភាពធន់ទ្រាំរដូវប្រាំង(ខែ)
១	ហ្គាមបា (Gamba)	៨០០-១៥០០	៥-៦
២	បាស៊ីលីស (Basilis)	៩០០-១៨០០	៥-៦
៣	ម៉ារ៉ាន់ឌូ (Marandu)	៩០០-១៨០០	៥-៦
៤	ម៉ុលឡាតូ (Mulato)	៩០០-១៨០០	៥-៦
៥	ប៉ាស្ពាលូម (Paspalum)	៨០០-២០០០	៤-៥
៦	ក្រុមស្មៅនេពារ (Napier grass)	១០០០-១៨០០	៥-៦
៧	ស្មៅហ្គីនេ (Guinea grass)	១១០០-១៣០០	៥-៦
៨	ស្តាយឡូ (Stylo)	៧០០-១០០០	៤-៥
៩	ឌីសមិនធស (Desmanthus)	២៥០-២០០០	៤-៥
១០	គ្លីរីស៊ីដ្យា (Gliricidia)	១០០០-៣៥០០	រយៈពេលយូរ
១១	កន្ទិថេត (Leucaena)	៩០០-៣៥០០	រយៈពេលយូរ

ការអនុវត្តដាំជាក់ស្តែងនៅតំបន់អាកាសធាតុធម្មតាក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើង ជាពិសេសនៅរដូវប្រាំង បើ យើងអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមបទដ្ឋានបច្ចេកទេសក្នុងការកាត់ និងថែទាំត្រឹមត្រូវ នៅតំបន់ដែលពុំមានប្រភពទឹកស្រោច ស្រព នោះគេអាចប្រមូលផលពីស្មៅចំណីសត្វបាន ១ដង ក្នុង១ខែ ទិន្នផលស្ថិតក្នុងកំរិតទាប។

នៅតំបន់ដែលមានទឹកស្រោចស្រព ៣០-៤០% នៅរដូវប្រាំង គេអាចស្រោចស្រពចំការស្មៅ១-២ដង/ខែ នោះការប្រមូលផល២ដង/ខែ ទិន្នផលទទួលបានក្នុងកំរិតមធ្យម ។

នៅតំបន់ដែលមានទឹកស្រោចស្រព១០០%ក្នុងរដូវប្រាំងមានន័យថាទឹកគ្រប់គ្រាន់តាមតំរូវការ ដូចបានរាយក្នុងតារាង ខាងលើ នោះការផ្តល់ផលស្ថិតក្នុងកំរិតអតិបរមា។

ដោយឡែកចំពោះពពួកទ្រីឡេហ្គីមមិនសូវមានបញ្ហាលើការស្រោចស្រពនៅរដូវប្រាំងឡើយ ព្រោះវាអាចដុះលូតលាស់ និងផ្តល់ផលបាន ពី ៦០-៧០%បើប្រៀបធៀបនឹងរដូវវស្សា។

៦.៤- កំពស់កាត់ និង ចន្លោះពេលនៃការកាត់ដំណាំចំណីសត្វ

បច្ចេកទេសក្នុងការកាត់ដំណាំចំណីសត្វ វាជាចំណុចសំខាន់ បំផុតក្នុងការគ្រប់គ្រងដំណាំចំណីសត្វ ក៏ដូចជាការថែទាំអោយដំណាំចំណីសត្វមានជីវិតរស់បានត្រឹមត្រូវតាមសមត្ថភាពរបស់វា។ ហេតុនេះការកាត់ដំណាំចំណីមានការពាក់ព័ន្ធ ទៅ និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ ការដុះលូតលាស់ បរិមាណ និង គុណភាពរបស់ចំណីសម្រាប់សត្វ ។

-បើយើងកាត់ដំណាំចំណីសត្វ ដែលមានអាយុតិច វាខ្ចីល្អគុណភាពចំណីខ្ពស់ តែបរិមាណចំណីទាប

-បើយើងទុកអោយដំណាំមានអាយុច្រើនពេកទើបកាត់នោះ បរិមាណចំណីខ្ពស់តែគុណភាពចំណីធ្លាក់ចុះទាប សម្រាប់ការផ្តល់អោយសត្វស៊ី មានការលូតលាស់យឺត។

-ការកាត់ដំណាំចំណីសត្វវែងឬខ្លីពេកនាំអោយការដុះលូតលាស់យឺតឬអាចខូចខាតទាំងស្រុងក៏មាន។

-ការទុកអោយដំណាំចំណីសត្វដុះលូតលាស់វែងដោយមិនកាត់នៅរដូវប្រាំង បណ្តាលអោយវាងាប់អស់ដោយស្ថានភាពផ្គត់ផ្គង់ទឹកមិនគ្រប់គ្រាន់ ដូចនេះតំរូវអោយយើងកាត់ដំណាំចំណីសត្វ នៅចុងរដូវវស្សាដោយ មិនទុក អោយវែង។

សរុបសេចក្តីទៅការកាត់ដំណាំចំណីសត្វជាបច្ចេកទេសចាំបាច់មួយដែលយើងគួរតែមានការយល់ដឹងឬផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករ ដែលដាំដំណាំចំណីសត្វ អោយមានការយល់ដឹងនិងអនុវត្តទទួលបានជោគជ័យ។

ក-តារាងគំរូក្នុងការប្រមូលផលដោយការកាត់ដំណាំចំណីសត្វ

ល-រ	ឈ្មោះដំណាំ ចំណីសត្វ	អាយុប្រមូលផល ដំបូង (ថ្ងៃ)	កំពស់កាត់ធៀប នឹងផ្ទៃដី(ស.ម)	អាយុកាត់បន្ទាប់ពី កាត់លើទីមួយ (ថ្ងៃ)	ការប្រមូលផល ក្នុង១រដូវវស្សា (លើក)
១	Guinea	៤៥-៦០	៧	៧-១០	១៥-២០
២	Gamba	៥០-៦០	៧	១០-១៥	១០-១៥
៣	Marandu	៥០-៦០	៧	១៥-២០	១០-១៥
៤	Mullato	៥០-៦០	៧	១៥-២០	១០-១៥
៥	Basilisk	៦០-៦៥	៧	២០-២៥	៧-១០
៦	Napier	៥០-៦០	១០	២៥-៣០	៦-៨
៧	Stylo 184	៥០-៦០	១៥	២៥-៣០	៦-៨
៨	Leucaena	៣៥០	១០០-១៥០	២០-២៥	៦-៨
៩	Gliricidia	៣៥០	១០០-១៥០	២០-២៥	៦-៨

របៀបកាត់ស្មៅ

របៀបកាត់ពួកលេហ្គីម

៧. លទ្ធផលទទួលបានពីការដាំដំណាំចំណីសត្វ

តាមរយៈការដាំដំណាំចំណីសត្វនៅតាមប្លង់ដីភូមិបាន ជួយដោះស្រាយផលលំបាករបស់កសិករ ក្នុងការស្វែងរកចំណីសត្វ ជាពិសេសតំបន់ ដែលខ្វះវាលស្មៅធម្មជាតិ ។ កន្លងមកកសិករដែលបានអនុវត្តការដាំដំណាំចំណី សត្វបានទទួលនូវផលចំណេញមួយចំនួនដូចជា:

-ពួកគាត់មានដំណាំចំណីសត្វជិតផ្ទះដោយមិនចាំបាច់ចេញទៅរក ចំណីសត្វនៅទីឆ្ងាយ

-ជួយអោយកសិករកាត់បន្ថយបាន នូវការចំណាយប្រាក់សោហុយដឹកជញ្ជូនចំណីសត្វ នៅតំបន់ឆ្ងាយៗ ពី ២០០០រៀល -៤០០០រៀល ក្នុង១ថ្ងៃ សម្រាប់កំលាំងពលកម្ម និង ចំណាយលើប្រេងសាំងចាក់ម៉ូតូសម្រាប់ដឹកចំណីសត្វ ។

-កាត់បន្ថយពេលវេលាក្នុងការយក គោ ក្របី ទៅឃ្វាលដែល ពីមុនប្រើពេល ៥-៦ម៉ោង មកនៅត្រឹម ២-៣ ម៉ោង ដោយមានដំណាំ ចំណីសត្វ ជាចំណីសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់បន្ថែមនៅផ្ទះ ។

-ជួយអោយកសិករមានពេលវេលាក្នុងការចេញទៅប្រកបមុខរបរផ្សេងដូចជា ដកស្ទូង ដាំដំណាំផ្សេងៗ ឬលក់ដូរតូចតាច យកកំរៃលើកកំពស់ជីវភាពគ្រួសារ។

-ជួយអោយកុមារមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការរៀនទៀងទាត់ពេលវេលា និងមិនបោះបង់ការរៀនសូត្រ

-ជួយអោយកសិករមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួម ការងារសង្គមដូចជា ពិធីបុណ្យប្រពៃណី

បុណ្យជាតិ និងមានឱកាសទំនាក់ទំនងរាល់គ្រប់កិច្ចការបានល្អជាងមុន។

-តាមរយៈដំណាំចំណីសត្វបានជួយអោយសត្វទទួលបាន នូវអាហារូបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ប្រកបដោយគុណភាពធំធាត់លឿនធ្វើឱ្យតម្លៃសត្វ មានការកើនឡើ រួមចំណែក បង្កើនប្រាក់ចំណូលប្រចាំគ្រួសារ។

-ផ្តល់ជាមធ្យោបាយដល់កសិករក្នុងការពង្រីកផលិតកម្មសត្វ ពិសេសបំប៉នសត្វ សម្រាប់លក់យកប្រាក់កំរៃក៏ដូចជាជួយអោយកសិករមានមុខរបរគួបផ្សំ។

-ម្យ៉ាងទៀតវាបានបំពេញនូវការខ្វះខាតចំណី ពិសេសគោ ក្របី នូវរដូវប្រាំង ដែលជាទូទៅសត្វបាត់បង់ នូវអាហារូបត្ថម្ភធ្ងន់ធ្ងរ ។

៨. ប្រភពគាំទ្រសកម្មភាព អនុវត្តដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ក្នុងដំណើរការ ការងារដាំដំណាំចំណីសត្វ ជាលក្ខណៈគ្រួសារជាមួយកសិករ ដែលបានអនុវត្ត និង ទទួលបានជោគជ័យ អាស្រ័យទៅដោយផែនការសកម្មភាព សំខាន់ៗ មួយចំនួនដូចជា:

-ការងារ បណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិក អោយមានការយល់ដឹងអំពីដំណាំចំណីសត្វ

-ការងារ ជ្រើសរើសតំបន់ដាំដុះ និង កសិករសហការណ៍អោយបានសមស្រប

-ដំណើរការដាំដុះ និង ផ្តល់បច្ចេកទេសដល់កសិករ តាមរយៈ ការរៀនជាមួយ និង ការអនុវត្តផ្ទាល់

-ការងារត្រួតពិនិត្យ និង ណែនាំបច្ចេកទេសបន្ថែមដល់កសិករក្រោយពេលដាំដំណាំចំណីសត្វ

-ការងារផ្សព្វផ្សាយ និងពង្រីក សកម្មភាពដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ

ទាំងអស់នេះវាជាផ្នែកធំៗក្នុងដំណើរការសកម្មភាព ដូចនេះសកម្មភាពអាចដំណើរការទៅបានអាស្រ័យទៅ និងការរៀបចំសំភារៈ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ រួមជាមួយសំភារៈ ដែលមានស្រាប់របស់កសិករ។

ការងារមួយចំនួន ដូចជា ការបណ្តុះបណ្តាល បុគ្គលិក សកម្មភាពជ្រើសរើសទីតាំងចំណាយលើការផ្តល់សេវា និងពូជដំណាំចំណីសត្វ សម្រាប់ការងារដាំដុះលើកដំបូង សេវាបុគ្គលិកការងារ ទាំងនេះវាជាសកម្មភាពបានមកពីការ ជួយឧបត្ថម្ភ ពីគំរោង ឬ អង្គការដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍ សហការជាមួយក្រសួង ឬនាយកដ្ឋានសាម៉ី។

សំភារៈសម្រាប់បំរើអោយការងារដាំដុះ កំលាំពលកម្មផ្ទៃដីដាំដុះ និងសំភារៈការពារសុវត្ថិភាពដំណាំចំណីសត្វរួមជាមួយនិងជីសម្រាប់បំរើអោយ ការកែលំអរគុណភាពដី ទាំងនេះវាជាភារៈ របស់កសិករដែលជាអ្នកសហការណ៍។

សរុបសេចក្តីទៅយើងឃើញថា កសិករកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្នកំពុងជួបប្រទះផលលំបាក លើផ្នែកកង្វះខាត ចំណីសម្រាប់ផ្តល់អោយសត្វ ជាពិសេសចំណីសម្រាប់គោ ក្របី តំរូវអោយយើងទាំងអស់គ្នា សហការណ៍ដោះស្រាយ។

តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការងារនេះ ត្រូវជួបប្រទះនូវភាពស្មុគស្មាញខ្លះ នៅក្នុងដំណើរការដំបូង នៃសកម្មភាពកែលំអរ ព្រោះថា វាជាជំហ៊ានចាប់ផ្តើម ការយល់ដឹងរបស់កសិករ ទៅលើបច្ចេកទេសនេះនៅមានកំរិត។

តាមរយៈការងារដែលបានអនុវត្តកន្លងមក និងភាពទទួលយកយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងតំរូវការពិតប្រាកដរបស់កសិករនោះយើងមានជំនឿជឿជាក់ថាការងារផ្សព្វផ្សាយការដាំដុះដំណាំចំណីសត្វ ពិតជាជោគជ័យថ្មីមួយសម្រាប់ជា ការរួមវិភាគទានលើកស្ទួយសេដ្ឋកិច្ចជាតិនៅពេលខាងមុខ។

ជាបញ្ចប់យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា រង់ចាំទទួលនូវការកែលំអរគ្រប់បែបយ៉ាងពី សំណាក់ លោក លោស្រី ដែលមានបំណង ចូលរួមស្ថាបនាឯកសានេះ និង សូមអរគុណទុកជាមុនប្រកបដោយសេចក្តីសង្ឃឹម។

៩. ថវិកាសម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ

ថវិកាសម្រាប់កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ នឹងប្រែប្រួលអាស្រ័យលើតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃសាមីអង្គភាព។ តារាង ថវិកាខាងក្រោមបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ដោយយោងទៅលើការប៉ាន់ស្មានលើបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា របស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម។

ថវិកា និង ការសន្មត់	ចំនួន/តម្លៃ
ក្រុមកសិករ (ក)	៣០ នាក់
ទុនសម្រាប់ទីកន្លែងធ្វើបង្ហាញ (ខ)	$១៨០
ការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមកសិករ (គ) - ឯកសារ/ការណែនាំពីបច្ចេកវិទ្យា TIP	$៣០
ការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមកសិករ (ឃ) - អាហារសំរ៉ន់	$៩០
ទុនចូលរួមពីកសិករគំរូ (ង)	**កំលាំងពលកម្ម / សួនស្មៅ / សំភារៈសម្រាប់ដាំ**
ទិវាស្រែ - អាហារសំរ៉ន់ (ច)	$២៥
ទិវាស្រែ - សំភារៈ (ឆ)	$១០
មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក-ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំថ្ងៃ (ជ) - ការបណ្តុះបណ្តាល, ការត្រួតពិនិត្យទីកន្លែងធ្វើបង្ហាញ	$៤២
មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក-ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ថ្លៃធ្វើដំណើរ (ឈ)	$២៤
ការចុះត្រួតពិនិត្យ-តាមដាននៅមូលដ្ឋានដោយអ្នកឯកទេស (ញ)	$២០
សរុប	**$៤២១**

ការសន្មត់ប្រើប្រាស់មាន

ក. ក្នុង TIP មួយ មានក្រុមកសិករ (៣០នាក់) និងទីកន្លែងបង្ហាញ ២កន្លែង

ខ. ទុនសម្រាប់ធ្វើបង្ហាញអំពីដំណាំចំណីសត្វតំបន់វាលទំនាប ដោយមានបញ្ចូលទាំង គ្រាប់ពូជ/ដើមសម្រាប់កាត់ដាំ= $២៥ ធ្វើរបង= $៣០ កំលាំងអូសទាញ =4១៥ ការផ្គត់ផ្គង់ទឹក = $១០ ជីកំប៉ុស្តិ៍/គីមី= $១០ សរុបរួម= $៩០ ទុនសម្រាប់ពីរកន្លែង =4៩០ x ២= $១៨០។

គ. ឯកសារបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យា មានរួមបញ្ចូលទាំងសំភារៈសម្រាប់បង្រៀន មេរៀន ការបញ្ចាំងស្លាយ និង ផ្ទាំងរូបភាពធំៗ ដែលជាដំណើរការនៃវិធីសាស្ត្របង្រៀន ។

ឃ. ការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមកសិករមាន ៣វគ្គ មួយវគ្គ មានរយៈពេលមួយថ្ងៃ លើកលែងតែវគ្គ ការធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍ មានតែ ២វគ្គទេ និង ការកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់ដី មានមួយវគ្គ

ង. ទុនចូលរួមរបស់កសិករ ដី ៤០០ម២ ឧបករណ៍ ទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រពនិងកំលាំងពលកម្ម

ច. ទិវាស្រែមានកន្លះថ្ងៃមានតែម្តងក្នុងវគ្គណាមួយក្នុងចំណោមវគ្គទាំងបី និងអាចមានការចូលរួមពីកសិករនៅក្បែរៗ ភូមិប្រហែល ៤០ ទៅ ៦០នាក់។

ឆ. សំភារៈសម្រាប់ទិវាស្រែរួមមាន ឧឃោសនស័ព្ទ (មេក្រូ) ផ្ទាំងក្រដាស់ប្លាស្ទិក និងផ្ទាំងបដារូបភាពផ្សេងៗទៀត

ជ. សម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ថវិកាឧបត្ថម្ភរួមមាន ៤ថ្ងៃ សម្រាប់ការជ្រើសរើសទីកន្លែងបង្ហាញ ឬ ការចាប់ផ្តើម ឬ ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន។ ចំពោះការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ ៣វគ្គ ផ្តល់អោយ ៦ថ្ងៃ និងទិវាស្រែផ្តល់អោយ ២ថ្ងៃ។

ឈ. ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់ម៉ូតូ ២ដុល្លាសម្រាប់មួយថ្ងៃ ទាំងអស់ ១២ថ្ងៃ

៣. មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត-អ្នកឯកទេសជំនាញផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេស និងត្រួតពិនិត្យ-តាមដានការបណ្តុះបណ្តាល TIP

ឯកសារយោង

1- Peter M. Horne and W. Stur   Developing forage technologies with smallholder farmers
Published by ACIAR and CIAT
2- L.'t Mannetje and R.M. Jones 1992 Plant Resources of South-East Asia 4 Forages
3- Alan Robertson February-March 1998
FORAGE PRODUCTION SYSTEM IN CAMBODIA